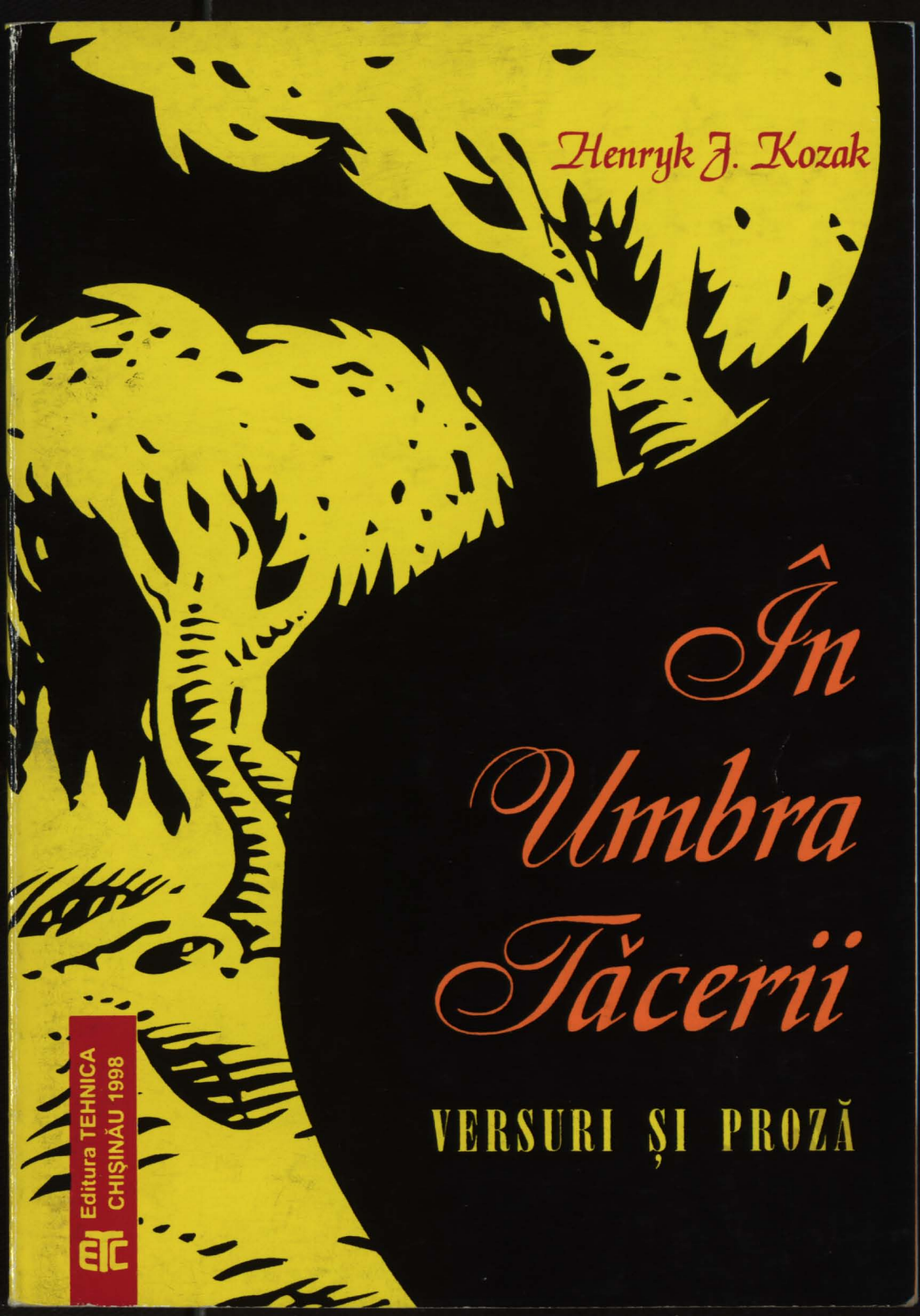

Henryk J. Kozak

*În
Umbră
Tăcerii*

VERSURI ȘI PROZĂ

Editura TEHNICA
CHIȘINĂU 1998

188
Henryk J. Kozak
HENRYK J. KOZAK

*Ma autoru, ad
Punacze.
publie '98
H. J. Kozak*

ÎN UMBRA TĂCERII

Versuri și proză

Traducere din limba polonă
de
Prof. Alexandru Șerban

Procesare: A.S. GEVI-F. Iași
ISBN 9975-910-43-2

Editura Tehnică

Chișinău 1998

Chișinău 1998

HENRYK J. KOZAK

REGIONALIA

XIII B Koz

106711
 $821.162.1-1 + 821.162.1-3 = 135.1$

Procesare: A.S. GEVI-F Iași
ISBN 9975-910-43-2

Miejska Biblioteka Publiczna
Biała Podlaska

5 152610000002

Henryk J. Kozak

De la autorul, cel
 Humański.
 Pludziński '98

Alexan

ÎN UMBRA TĂCERII

Versuri și proză

Traducere din limba polonă

de

Prof. Alexandru Șerban

Editura Tehnică

Chișinău 1998

1881
Henryk J. Kozak

Henryk J. Kozak

IN UMBRA TĂCERII

A visat că se întoarce-n sat

- versuri -

(Cintezoiu-n iasomie creștea puii)

- selecție și traducere -

de Alexandru Șerban

după volumele originale apărute între anii
1973-1985 în Editura de Stat Lublin

Processare: A.S. G. V. P. 1987
ISBN 9975-910-43-2

5 20000019234 5
Editura Tehnică

Chisinau 1998

Alexandru ȘERBAN

Fișă biografică

Născut la 11 octombrie 1940, în comuna Carahasani - județul Cetatea Albă (Basarabia) a urmat cursurile Școlii primare la Cislădie - județul Sibiu și ale Liceului Internat "Costache Negruzzi" la Iași, absolvind cu diplomă de bacalaureat în iunie 1957.

A urmat cursurile Facultății de Filologie de la Universitatea "A.I. Cuza" pe care le-a absolvit 1963 și ale Facultății de Filozofie de la aceeași Universitate în 1973.

Din 1963 lucrează în învățământul preuniversitar, la început în județele Suceava și Iași, din 1990 în municipiul Iași.

A tradus și a publicat proze și poezii din literatura rusă și din cea polonă. Principalele apariții sunt în revistele ieșene "Cronica", "Convorbiri literare" și în volumul "Poezia" al editurii ieșene "Timpul".

Este căsătorit și are un fiu medic, asistent universitar.

Ca pasiuni extraliterare - istoria și călătoriile.

Din literatura română preferă autorii George Coșbuc și Ion Pilat, iar din literatura străină Pușkin și Mickewicz.

9.03.1998

Henryk J. KOZAK

Poet și prozator, **Henryk Josef KOZAK** s-a născut la 15 iulie 1945, într-un sat din estul Poloniei. După absolvirea Facultății de istorie la Universitatea „Maria Skłodowska Curie” din Lublin, în 1960, publică poezii în reviste literare sau în culegeri (*Cu fața spre Soare* - 1973 și *Deșteptarea* - 1976). Volumele de versuri (*Peisajul cu vorbe blinde* - 1973, *Călătorie spre izvoare* - 1979, *Clipa* - 1979, *În umbra tăcerii* - 1982, *Anii tot mai liniștiți* - 1985) câștigarea unor concursuri de poezie, dintre care menționăm premiul literar I. Czechowicz, două romane polițiste - *Cum se cumpără moartea* - 1985 și *Cînd se sfîrșește iubirea* - 1988, bine primite de public și de critică, romanul psihologic „Jurnalul inexistenței” - aflat sub tipar la editura „Czytelnik” din Varșovia, precum și un nou roman polițist - *Fără mînie*, în curs de apariție, completează o notabilă fișă bibliografică.

A fost tradus în limbile ucraineană și maghiară - poezii, iar la noi a apărut un grupaj de versuri în revista *Cronica* - 1989 și în *Independentul* - 1996, precum și un grupaj de poezii în volumul *Poezia* al editurii *Timpul*.

10.03.1998

Umbra 1 2

Sub pleoape

Se zbate sub pleoape
tabloul acesta
e august în amurg
pășesc desculț
în halatul rupt de la tata
pe o cărare printre ploi .
și fluturînd sabia
bățul noduros
retez capetele ulcioarelor
de lut înșirate pe gard
ca stoluri de coțofene *ordonate*
după mine
alergau din colibe
băbuțe venerabile
paznicii ogrăzilor stau la porțița
deschisă și se necăjesc
de s-aude în tot satul
că din nou
eu sunt rău-făcătorul
blestematul de huligan
al Kozaki-lor
și că cine mă alungă în sfârșit
din sat
mă sperie cu Doamne! Doamne!
și cu chinurile Iadului

dar eu prin grădini
îmi căutam scăparea
și ajungeam
în lunca aburită
stam culcat pînă noaptea tîrziu
în ierburi
numai cu stelele și mă prefăceam
că nu aud glasul mamei
care mă chema acasă
abia spre dimineată
ca un vulpoi roșcat alunecam
spre casă
amintirea aceluia tablou
amintirea basmelor trecute
amintirea băbuțelor acelor
înțelepte și bune
amintirea cîntecelor
pe care niciodată
n-aveam să le mai ascult
nici mai frumoase
să mai rămînă
să mai vibreze-n flăcări
sub pleoape

Umbră 2

Amurg de iunie

Seară de iulie

furtună

ard stogurile dincolo de rău
placă de la geam

Porțile duble ale șoproanelor

încă pustii

scîrție

în amurgul de iunie

vîntul s-a liniștit

în frunziș

cu fiecare clipă

cerul

tot mai sus se ridică

iar *fundul* apei

înstelat

tot mai jos se lasă

la baraj

cărucile roșii
ale pompierilor

de acum e vremea

greierilor

și a liliiecilor

noapte de iunie

Umbra 3 Umbrele

Vine noaptea
umbrele plopilor
trec râul înot
se aşează pe drumul
spre sat
se târăsc încet
către gard
iară el sub greutatea lor
mai tare la pământ
s-a aplecat
sărmanul

într-o noapte cu furtună
va cădea
şi n-are să-l ridice
nimenea

stau
la porţile deschise
şi aştept
deşi ştiu că-n plină noapte
nimeni nu mai vine
pe la mine
văd
umbrele lungi ale ulmilor
de lângă drum
ale plopilor de la râu
cum se topesc
în murmurale nopţii

Umbra 4

Mere văratice

Seară de iulie
furtună
ard stogurile dincolo de râu
pleacă de la geam
mă roagă mama
nu te mai uita-n zadar
azi
nu vine autobuzul
în clipele acelea eu potoleam
cerul
ca să-mi pot culege mere
pentru drum

ies în curte cu icoana
sfântului Florian
și furtuna tace
dintr-o dată

la remiză sosesc
căruțele roșii
ale pompierilor

în grădină sub amurg
în ierburi
printre pomii puși în rînduri
se aprind
galbene lumini ale merelor de vară

ca și cum
cineva nevăzut
ar fi împrăștiat
bulgărași de aur

Umbra 5

Am văzut

Am văzut
pot să jur era-n august
și-n amurg
satul a fugit pe Calea Lactee
spre cea mai depărtată stea
pînă atunci nimic nu se-ntîmplase
obosiți
oamenii veneau de la cîmp
în grădina de la drum
cînta veselă o pasăre
iar cocoșii cucurigau
a vreme bună
ca și altă dată
ceța
aburea deasupra rîului
deodată însă a dispărut
în infinitatea cosmică
în seara aceea în apusul
de august potolit călduț
s-a prefăcut în stea
și azi
el luminează
cu lumină tot mai clară

Umbra 6

Dispe Gospodăria mea

Gospodăria mea
iat-o
patru pereți
un scaun și o masă
o icoană
dintr-o biserică ce nu mai este
și o lampă
care numai pentru ea și pentru mine
luminează

de la fereastră
am vedere spre grădină
totul este al meu
într-însa
bîzîitul de albine
zborul merelor în iarbă
zgomotul ierbii în vînt
cîrîpit de păsărele
ce se-nvîrt
cu hărnicie printre ramuri
altceva nu am nimic

mai multe nu-mi trebuiesc
singur și liniștit aici
trăiesc
singur cu visele mele

Umbra 7

Noapte lirică

Noaptea cade dintr-o dată
ca un bici
iar luminile din sat
s-au vărsat
în Calea Laptelui

dincolo de râu
pe vîrfuri
ca un motan ce atacă un cîrd
de vrăbii
liniştea se strecoară
în sat
umple curţile
pridvor după pridvor
se revarsă în hambare
şi-n fîntînă

Vîntu-şi dă ultima suflare
apoi cade în urzici
încă de ieri
ticălosul se-mbătase cu mirosul
finului uscat pe lîngă şuri
tu mă întrebi atunci
unde-i locul
pentru oameni în povestea asta

oamenii nu sînt ...
iubito
sunt foarte obosiţi
şi dorm
să nu le întrerupem
visele frumoase
să dormim

Umbra 8

Disperarea cuptorului de piine

Mă doare disperarea
cuptorului de piine
de ani întregi
e rece și pustiu
în burta sa
mai străbate câteodată
un șoarece speriat
mai suflă pentru o clipă
vîntul

cunosc visarea lui
cea mai secretă

ar mai vrea încă o dată
să se-aprindă pîn-la roșu
să asculte
cum trosnește-n foc
mesteacănul
cu mirosul pînii
să se amețească

Mamă
adă din pod covata
și frămîntă aluatul

Umbra 9

Mărul

Oare grădina asta
mai există
n-am mai fost acolo
de atîția ani
de cincisprezece
sau poate numai nouă
creștea într-însa un măr
urias
care rodea mere fermecate
îl plantase bunicul meu
soțul bunicii Michalina
a pierit de tifos imediat
după primul război mondial

a crescut cu rădăcini
în mine
și gîndurile mele le hrănește
inima
și mă jur
pe nimeni să nu las
și niciodată
să-l scoată din mine

Umbra 10

Inundație

Ieri noapte
s-a-necat în Krzna
Luna
i-a sosit în ajutor
Carul Mare
stelele s-au adunat
s-au aplecat
crengile arinilor scorușului
și trestii au preformat
o plasă

n-a ajutat
disperarea
a umplut cerul cu nouri
l-a făcut să plîngă
și-a țesut o scară
din'fulgere
spre dimineață
au crescut apele Krznei

Umbra 11

Noiembrie

Dincolo de geam e toamna
rece și cețoasă
toamna mea
a treizecisisicincea

frunzele pe arbori
în fierbințeala
și-n flăcările morții
ard
roz pălind
tăcute
fără un singur vaiet
plutesc spre pământ
te surprinde liniștea lor
te-nspăimântă acest noiembrie
care suspină
numai pentru sine

Umbra 12

Perii

Mereu mă aflu-n sat
mă frec de aceleași garduri
pe același drum nisipos
mergînd
după bere la cooperativă
și duminica la remiză
descriu aceleași căsuțe
care
demult sunt desfăcute
și-au ars în foc
dar nu în cuptorul de pîine
disperare

s-au dus toate
oameni case utilaje
cîntece vechi
nume
și cuvinte
chiar și berzele
s-au mutat undeva
îngrădite sunt luncile
iar ogoarele-s
paragină

au rămas
doar perii pe haturi
bătrîni cocîrjați
tot mai nesiguri de soarta lor
viitoare
ca mine

Umbra 13

Mereu împreună

Noaptea aceasta de mai
plină
de sclipiri și umbre
de foșnete
și oftături
de chemări
pînă în zori
nu mă lasă
să adorm

gîndește-te
ce fericire
să fim
mereu împreună
și odată cu ea
să pășim pragul
zilei nouă

Umbra 14

Regrete

Vara-i pe sfișite
ierburi se îngălbenesc
undele lacului spală
urmele pașilor noștri
de pe plajă

vîntul
alungă
în patru părți ale lumii
gesturile noastre tandre
și cuvintele

septembrie
doldora de aur
se schimbă în plîngărețul
octombrie
aduce
frigul și iarna
în inimile noastre
odată cu prima zăpadă

nu tăgădui
Mario
cuvintele și-au pierdut valoarea
și barca
ce-avea să ne ducă
pe țărmul unui lac
tăcut și însorit
e scufundată

Umbra 15

Mariei

E atîta liniște,
în casa noastră acum, Marie
că mă umple de frică
bătaia inimii
o știi doar
e ca un cal obosit
dinaintea oricărei ridicături
stă
și poate fi
orice zi
poate exploda
nitroglicerina
nimic nu-i ajută

Marie
în casa noastră
se petrec lucruri curioase
noaptea prin camere
se învîrt niște umbre
niște fantome
completează contra mea
simt

deodată se întîmplă așa
începe să cînte radioul
se luminează televizorul
ieri pe ecran
la miezul nopții
mi-am văzut chipul
sunt căutat
pentru crimă

mi-e tare teamă
 că l-ai văzut și tu
 ce n-am acum
 n-am mâinile tale
 mereu fierbinți
 buzele tale
 cum sunt acum
 umede întredeschise
 cine le sărută acum

Marie

în pat a rămas
 parfumul tău
 și-n fiecare oglindă
 te văd surîzătoare
 și goală

omul pe care l-am chemat
 să le repare
 mi-a spus
 că zărește ele
 ceva
 poate o umbră
 poate schița
 coapselor tale
 minunate oglinzi zicea
 și insista
 fără rezultat
 să i le vînd.

Marie
 nopțile la noi
 sunt deja foarte reci
 și va să cadă în curînd
 zăpada
 în fața geamului
 în grădina
 sălbăticită
 înnoptează a șaptea zi
 un cîrd de sturzi
 gălăgioși
 poate
 din cauza lor
 nu pot dormi
 ce nu am acum
 nu te am pe tine
 nu am ochii tăi
 cine privește în ei
 cine îți mîngîie părul
 cine te sărută
 dimineața
 cu cine te arăți
 la expoziții
 cu cine te bronzezi
 pe plajă
 și cine
 cine pe coapsa ta
 își ține mîna

Umbra 16

În Pic-nick

Duminică după-amiaza
ne-am instalat
în iarba de la râu
cu prietenii

eram calmi și fericiți
beam un vin acrișor
și călduț
vorbeam
despre prietenie
și în toate cazurile schimbam
cuvîntul iubire

duminică după-amiază
nu s-a petrecut nimic
numai copiii noștri
pe delușoare de nisip
se jucau
de-a războiul

Marie

noaptele la noi
sunt deja foarte reci
și va să cadă în curînd
zăpada

N-am pierdut eu
în lupta cu timpul
el s-a oprit
în mine
plec fără regrete
din ucigătoarea
plictisitoare
arenă albă
cu pereții
în poziție
îndreptați în sus
spre acoperiș
lăsați hrană
ruginii
și umezelii
lăsați pradă
întunericului veșnic

Umbra 17

Ceasornicul

Duminică după-amiază
ne-am înălțat
în iarbă de la rîu
cu prietenii

eram calmi și fericiți
beam un vin scîrțos
și călduț
vorbeam
despre prietenie
și în toate cazurile schimbam
cuvîntul iubire

duminică după-amiază
nu s-a petrecut nimic
numai copiii noștri
pe de-așoare de nisip
se jucasă
de-a război

Umbra 18

A visat o Frunzișul ce-n sat

Pe pragul casei stă
femeia
și mijindu-și ochii
privește
la frunza de arțar
ce se rotește
în falsa lumină a Soarelui
de toamnă
la bărbatul din fundul grădinii
și la copilul
ce stă cu dînsul

de va cădea la picioarele mele
frunza
voi fi din nou fericită
și el mă va ierta

într-o clipă
o adiere de vînt grăbită
ridică frunza sus
și o izbește
de peretele casei
femeia dă fuga
în palme prinde frunza
și la inimă
o ține strîns

cît e de fierbinte
arde ca amintirea cuiva
apropiat
ca un vis aparte
ce nu s-a realizat

pe furiș femeia-și șterge
lacrima
urcă scările
duce cu ea teama
și nu deschide ușile

Umbra 19

A visat că se întoarce-n sat

În noaptea aceea a visat că se întoarce
în sat
vedea drumul prin pădure
vremea era de recoltat
pe drum
șapte care încărcate
l-au legat
de oameni ce mergeau alături
dar ei demult au decedat

casa era pe locul său
poate mai micuță
și mai povîrnită
a rămas pe loc mirat
că din prag
poate atinge cu mîna
acoperișul
iară ochii de ferestre
parc-aduse din poveste
l-au făcut să rîdă
vedea grădina
și departe
luncile și riul
vacile prin iarbă

lângă rîu un flăcăiaș
 cu o carte-n mînă
 auzea de peste rîu
 sunete de clopot
 și ziceau „e hram la biserică”
 tabloul se schimbă deodată
 și-o zări pe mama
 încă foarte tînără
 aleargă iute spre ea
 cît pe ce să o atingă
 să-i sărute mîna stîngă
 cînd a dispărut

deschise ochii
 o femeie alături
 chicotea

Umbra 20

Mașinuța albă

Mă vor găsi
Cit de bine e să ai
o mașinuță mică albă
cît de bine poți pleca
duminica
la familia din sat
și te poți înapoia
cu cartofi făină
și-o găină bună

cînd am pătruns
pentru prima oară în oraș
să dispari
părăsind măcar pe un ceas
orașul
darurile sale
înfrîngeri și
disperări

mă vor găsi noaptea
de parcă s-ar teme
albă
mașinuța mea
se sfințește cu încetul
și devine
obiect de cult familial
doborînd de pe altar
tractorul cumpărat de-un frate

Mașina albă

Îngădui un răstăg

aibi mare grijă de ea
zice tata cu un zîmbet
pentru noapte n-o lăsa
în fața blocului
cît stai cu familia
și-o fură cineva

Încă foarte tînărie
aleargă iute spre ea
cît pe ce să o atîngă
cînd a dispărut

deschise ochii
o femeie alături
chicotea

Cit de bine e să ai
o mașinuță mică albă
cît de bine poți pleca
duminică
la familia din sat
și te poți înșela
cu cartoni făcînd
și-o gălăie bună

să dispără
părăsind mîncăr pe un cearș
orașul
dăruie sale
înfrîngeri și
disperta
albă
mașinuța mea
se stîrpește cu înecul
și devine
obiect de cult familial
doborînd de pe altar
tractorul cîmpărat de-un frate

Umbra 21

I Anii aceia

Mă vor găsi
anii mei tineri
păsările acelea
oamenii aceia
serile lungi și calde
din grădină
strînsul recoltei
răsăritul
și frica aceea
cînd am pătruns
pentru prima oară în oraș
cînd m-am ciocnit
cu orașul ca într-un accident
și buzele cuiva
și ochii

mă vor găsi noaptea
de parcă s-ar teme
să mă întâlnească
mă vor privi cu frică
în ochi și-mi vor cere
iertare

prea multe
mi-au promis

în zori
vor pleca pe furiș
lăsându-mă singur
cu disperările
și frica

Mă vor găsi
anii mei tineri
pășărilor sciele
omienii sciei
sciele hângi și calde
din grădina
strănsul recolta
răsăritul
și frica sciele
când am pătruns
pentru prima oară în oraș
când m-am ciocnit
cu orașul ca într-un accident
și buzele crivie
și ochii

mă vor găsi noaptea
de parcă s-ar teme
să mă înfrumuseț
mă vor privi cu frică
în ochi și-mi vor cere
iertere

precum multe
mi-au promis

Umbra 22

Luncile mele

În sfârșit
trebuie să vii
niciodată n-ai văzut
așa lunci
cu atâtea mirosuri

în ele
cîntecul păsărilor
șuieratul vîntului
chemările flăcăilor
de la cai
chiar și furtuna
este liniște
în ele

poți sta de vorbă cu tine
nestingherit în lunci
și nimeni nu-ți va trăda
planurile
și visările

ce s-a întîmplat
tot ce a fost rău
în viață
că n-a existat
că e prea depărtat
ți se pare în luncă

Luncile mele

vino
să mergem împreună
în luncile mele
nu-i păcat
să nu revii
niciodată

în sfârșit
trebuie să vii
niciodată n-ai văzut
asa lunci
cu altele minunate
în ele
cantaletelor
și cantaletelor
și cantaletelor
de la câmp
chiar și în tărâș
este liniste
în ele
poți sta de vorbă cu tine
nestingherit în lunci
și nimeni nu-ți va trîda
plăsurile
și visările
ce s-a împlinit
tot ce a fost tîm
în viață
că n-a existat
că e prea depărtat
fi se pare în luncă

Umbra 23

Rugăciune

Astăzi
am o singură dorință
rugăciunea îi dă ființă
numai război să nu fie
numai război să nu fie
numai război să nu fie
nici incendii
nici masacre
Amin.

Umbra 24

Monologul lămpii cu petrol

Nu te pregăti de drum
zăpada
a astupat toate drumurile
s-au închis în case
oamenii
nici măcar la ferestre
nu e nimeni

cum s-a spus la radio
în noaptea aceasta va cădea
termometrul
la minus 30° Celsius
viscolul bîntuie deja
în centru
iar pe-ntreaga suprafață
e în vigoare
ultimul grad de asigurare

șezi lângă mine
îți voi încălzi inima
și palmele
cu umbrele dansînde pe pereți
voi face vrăji
nu mă lăsa singură
în această locuință
pustie
întunecată

Umbra 25

Pasărea de foc

Demult
chiar din copilărie
mă urmărește în vise
atroce
pasărea de foc

abia ceva construiesc
furtuni
incendii

în zori
îmi dau seama
că de fapt
moloș cenușă praf
jur împrejur
nimeni și nimic

Umbra 26

Rugăciune către steaua mea

Steaua mea
tu mai ești încă
strălucirea ta vine spre mine
din îndepărtatul cosmos
ori poate ai murit deja
și nu mai luminezi
cu lumina ta

de mă zărești
fă-mi un semn
uite-mă pe balcon
la etajul șapte
singur
din totdeauna

iar acolo sus
după un nor negru
ascuns
mă ispitește cu dulce taină
cerul nopții

dar din nou de jos
de colo
mă atrage Terra
cu cîntece de greieri

orice aș face
steaua mea
tu iartă-mă
iartă

Umbra 27

Semne

Nu sunt liniștit
nici tu
chiar și ceru-i mistuit
de molimi
îngrozitoare
stelele în noapte
se adună-n pîlcuri
și se varsă pe ogor
în luncă
precum merele văratice
dulci
care în august în noapte
lovite sunt toate
pe neașteptate
de viscol
străzile orașului
sunt pustii
tăcute
și triste

Chiar din prima zi ne-au împalmit
în haine croite pe măsură
cuvinte ce nu însemnau nimic
am zădit
și totul e durat prea mult un pic
dăd-am învâșat limba
subuși politicieni tăcuți
ca un vîntușor peste smiază
spunem doar astăzi
de mai rog frumos
din inimă vă mulțumesc
bureți comi de mine
mă scuzați e vina mea
n-aveam încredere când învâșam
iar azi
învășam din nou
ce e viața
cîi de caraghioși eram simțind
cu așteptare în totu
în o mare înfrîngere
pe o pagină din manuscris
de istorie scrisă pe gînduri și zădărnici

Fragment autobiografic

Chiar din prima zi ne-au îmbulzit
 În haine croite pe măsură
 cuvinte ce nu însemnau nimic
 am auzit
 și totul a durat prea mult un pic
 pînă-am învățat limbajul
 supuși politicoși tăcuți
 ca un vîntîșor peste amiază
 spuneam doar atît
 da mă rog frumos
 din inimă vă mulțumesc
 puteți conta pe mine
 mă scuzați e vina mea
 n-aveam întrebări cînd învățam
 iar azi
 învățăm din nou
 ce e viața
 cît de caraghioși eram amîndoi
 eu așteptînd în fotoliu
 tu o mare întîmplare
 pe o pagină din manuale
 de istorie scrisă pe garduri și ziduri

Deformație profesională

M-am rătăcit în viață
totalmente
binele de rău chiar
nu-l mai știu deosebi
am aflat doar
că iubirea
și ura
la fel se sfîrșesc
cu o crimă
prietenia
cu o tîlhărie
iar mîna întinsă
cu mînie
acum trăiesc
și aștept să-mi vină
asasinul

Că

✓
 Ca eu trăiesc așa
 de pe o zi
 pe alta
 cum mi-a fost dat
 a cui e vina
 că sunt însingurat
 sărman
 și plin de frică
 că nu mă iubește
 nimeni
 chiar și tu
 doar în vise
 mi-apari
 și în vis de mine
 râzi

M-am trăscit în viață
 totdeauna
 dinle de rân chiar
 nu-i mai știu deosebi
 am aflat doar
 că iubite
 și ura
 la fel se sfîșiesc
 cu o crimă
 pricetoria
 cu o lăbărie
 iar mîia intință
 cu rînie
 pe cum trăiesc
 și estept să-mi vină
 asasinul

Umbra 31

Singurătate

De-ai avea pe cineva
să-ți deschizi în fața lui
inima
să crezi în el ca
în cea mai mare taină a ta

pe cineva căruia
să te încredințezi
care nu te trădează
care nu te înșeală
niciodată
iar când vei fi
flămând și însetat
când tare greu îți va fi
el întinde mîna
te invită
te omenеște
chiar de are mai puține
ca tine
în această lume
curioasă și crudă
(ce final dramatic și banal)
trebuie să existe acest
cineva
ori eu
probabil mai caut mereu
aiurea

Umbra 32

Ajun de '79

Noapte și liniște
ulmii
ca uriași brăduți
împodobiți
par
că se cufundă
în zăpadă
pe stradă
nimeni
și nimica nu se mișcă
doar cercurile
de lumină
ale becurilor electrice
și gîndul meu sensibil
alergînd spre tine
Mamă

Umbra 33

Despre mine

Mă tem de visele mele

Prea multe nu știu

despre mine

și prea puțin

pe mine

mă înțeleg

deci trăiesc

așa cum știu

victoriile

se arată a fi eșecuri

esențele lui dimensiuni

de înfrângere

eu

ce sunt mereu pe drum

probabil

către nimeni

Sunt mereu pe drum

doar în vise mă înțorc

las să fie presăvîțic

drumurile mele

nocturne

viselor mele

mă închin

prin ele

acesei case mă cheamă

ce simțiră scara

cărții detetică

în prag urdîș

mana

acelasi foc în soba

din bucătărie

și la ferăstrău același uim

chornă

și puterile

un e mine

să-i rupă ramurile cîneș

el nu va lăsa

pe nimeni

Mă tem de visele mele

Sunt mereu pe drum
doar în vise mă întorc
las' să fie preaslăvite
drumurile mele
nocturne
viselor mele
mă închin
prin ele
aceeași casă mă cheamă
ca sîmbăta seara
curată dereticată
în prag trudită
mama
același foc în soba
din bucătărie
și la fereastră același ulm
enorm
și puternic
nu e ca mine
să-i rupă ramurile cineva
el nu va lăsa
pe nime

Chiar fipatul păsării

sunt sigur
că visele mele nu vor
îmbătrâni
niciodată
cu fiecare zi
ele devin
tot mai tinere
cu ele poți vedea totul
mai limpede
și mai bine

victoriile
se arată a fi eșecuri
eșecurile iau dimensiuni
de înfrângere

mă tem de visele mele
eu
ce sunt mereu pe drum
probabil
către nicăieri

Chiar țipătul păsării

Mă tem de visele mele

Tot mai des deschizi ușa
visării

și basmelor copilăriei
care sunt întregi în tine
și mocnesc

rechemi în amintire
chipuri de prieteni te silești
să-ți amintești
ce v-a despărțit
deși știi că a fost
viața
pur și simplu
(banii invidia
succesul dragostea)

vezi chipuri de femei
rotindu-se prin cameră
în brațele lor visai
să sfârșești
azi
le privești
ca pe ființe din altă dimensiune
din alt spațiu

Întrebări de la începutul secolului

brațele lor lungi
și-apucătoare
vor să te cuprindă
fugi din fața lor
te retragi din jungla
asigurărilor moarte
palmelor reci
ochilor spălăciți
și pletelor decolorate

te temi
că te pierzi în amintiri
chiar țipătul păsării
]la fereastră
te umple de groază

Umbra 36

Întrebări de la prostul satului

Cine e acela care-n mine minte
și urăște-n mine cine
cine e'acela-n mine
care se prefacă
cine e acela care-n mine râde
oare este-n mine cineva

și al cui e râsul care-n mine râde
dacă eu nu-s eu în lunca adormită
oare sunt acesta care a trădat
oare sunt acela care a iertat
și oare care mască pe chip
mi-i potrivită
de măscărici
sau cerșetor bogat

Umbra 37

Trebuie să-mi amintesc

Trebuie să-mi aduc aminte
cînd am fost fericit
ultima oară

asta putea fi atunci cînd reuşeau
să mă emoţioneze
lanurile
de secară înflorită
să mă înduioşeze
pasărea dimineţii
căzută în iarbă
pînza de păianjen
subţire
îndoită
sub greutatea merelor
grădina
care cerului înalt
de primăvară
se spovedeşte
visarea iubirea aşteptarea
meditaţia
privind soarta omului
asta putea fi tocmai atunci
cînd veneam în zori
de la o nuntă

peste ogor
plin de muzică
și bucuros
de fericirea altuia

cînd puteam păși într-un amurg
călduț
pe o stradă a marelui oraș
plină de rîsete
spre nicăieri
dar cît mai departe
fără scop
înainte

asta poate a fost ieri
dar eu nu știu încă
nimic
trebuie să-mi amintesc
să mă duminesc
ce e fericirea

Umbra 38

Presimțire

Așa va fi
deși
nici azi nu simți
nimic în tine
și mult mai multe
mai întâi și mai întâi
într-o oarecare noapte
ciudată
lipicioasă
ea vine imperceptibil
te vei trezi deodată
în casa pustie
te vei afla față-n față
cu prea mult așteptatul dușman
tu însuși

cum te vei apăra
nu știu
deși de frică
vei băga fața în pernă
oricum însă ai proceda
ai pierdut lupta
acel altul e în tine
cine ești
va întreba

peste ogor

în șoaptă
cu considerație
ce îi vei răspunde
atunci
când îți vei întoarce fața
cum te vei explica
în fața lui
în fața ta
așa va fi
dec
începe chiar de azi
pregătirile
pentru astă întâlnire

asta poate a fost ieri

dar eu nu știu încă

nimic

trebuie să-mi amintesc

să mă dăruiesc

ce e fericirea

Umbra 39

Ilustra Seara Vacanța

Ochii mei bolnavi
văd
seara mai departe
mai profund
și mult mai multe
mai întâi și mai întâi
ochii mei văd
seara
destrăbălat și făgăduind
toate
cinic și răpind
toate
întunericul
ochii mei văd

mașinile dăduind în camping
automobile care pleacă

o zi două luni
și vom rămâne singuri

în rest
aici e totul calm
și-i haște

Voiam să descriu
singurătatea
ce vrei
de atunci nu știu
ce frică dinaintea ei
îți pierde penița
Voiam să descriu
lăptărea
ce vrei
în-a lovit frica
dinaintea desbătărilor
Voiam să descriu
viața
ce vrei
în-a înconjurat a țieci-o
Voiam să descriu
maiiov

Umbra 40

Voiam

Voiam să descriu

singurătatea

ce vreți

pe atunci nu știam

că frica dinaintea ei

își pierde penița

voiam să descriu

iubirea

ce vreți

m-a lovit frica

dinaintea despărțirii

voiam să descriu

viața

ce vreți

m-a înconjurat a șters-o

voiam

Umbra 41

Ilustrată de vacanță

Sfârșit de august
ploaie
rece și cețoasă
n-am ieșit din cort
de un vraf de zile
presa
nu mai vine
lacul
s-a înfuriat
iar aparatul
trosnește noaptea
de știri rele
și tot mai des
ne scoală-n zori
motoare duduind în camping
automobile care pleacă

o zi două încă
și vom rămîne singuri

în rest
aici e totul calm
și-i liniște

Umbra 42

Orașul meu

Orașul meu este enorm
și puternic
zidurile sale
nu pot fi străpunse
iară ulmii-s prea înalți
chiar și pentru păsări
fortăreața
e întunecată

sub ei
încâlceala de străduțe

de atîția ani
îl iau cu asalt
fără efect însă
de atîția ani
durează-n van
lupta mea fără speranță
de victorie

în sfîrșit
voi intra în el cu forța
prefăcut în cal troian

Umbra 43

Duminică de ianuarie

S-a-năsprit afară
iarna
ciorile și norii
fug spre miază-zi
vîntul s-a-nhămat iabraș
la o sanie
ce nu se vede
și acum poartă-n centrul străzii
brăduții de la Anul Nou
golași
în soarele de ianuar
din părul îngerilor cad
fire
pătate de ceară
ca lacrămile pe obrajii de copil
ceasuri întregi
stai la fereastră
și privești
dar printre blocuri
nu străbate nici o sanie
înhămată cu doi murgi
iar în liniștea nocturnă

n-ai să pleci
peste câmpuri
peste rîu
peste șapte dealuri
pînă-n satul cu remiza
ca să joci la ei la horă

de altfel
acolo
nu te mai așteaptă
nimeni

de atîta ani
în casa cu uși
înăuntru
înăuntru
duremă-n vînt
lupta mea fără speranță
de victorie

în sfîrșit
voi intra în el cu forța
precum în troian

2-a-născut al
luna
ciorile și norii
fug spre miază-zi
vinul a-a-născut al
la o sarie
ce nu se vede
și acum poartă-n centrul străzii
brăduții de la Anul Nou
golăși
în soarele de ianuar
din pălănițelor cad
fîc
părate de ocară
ca lacrimile pe obrazii de copii

ocessuri întregi
sări la fereastră
și privești

dar printru blocuri
nu străbate nici o sarie
înălmăz cu doi murgii
iar în liniștea nocturnă

Umbra 44

Eu vagabondul

Să-mi vînd mașina
casa pămîntul și grădina
să nu am nimic
ca tatăl meu Ioan
ca bunicul meu de lîngă Liov
Constantin
să trăiesc cum o fi
pe cheltuiala toamnei
și-n deplin acord cu natura
mama noastră

aici să fur cartofi
un coș
și să-i frig în spuză
cînd e Lună
dincolo din nou
ca un țigan
sau ca o vulpe hoasă
să dau iama prin găini
și florii soarelui să-i tai eu capul
de pe gard
cînd n-o să vadă nimenea
să trag o sfoară de cepoi
frunze de tutun să rad
și din borcan să sorb

un gît de lapte
în fiecare noapte a mea
să dorm în altă şură
să văd în fiecare noapte
altă stea
şi să mă sufle alte cînturi

nu e nimica
oamenii-mi vor zice
vagabondule
dar eu
voi fi eu însumi

din sat în sat
dintr-un oraş în alt oraş
(eu vagabondul fără casă)
să-mi port viaţa într-un colet
cînd vremea e frumoasă

Din călătorii

E toamnă seara
 și e fum pe câmpul de cartofi
 ciorile triste
 și un tractor pe drumul plin de gropi
 în ceață
 pădurea-ntunecată
 și Luna deasupra ei
 printre șiruri de pini
 luminile satului se văd
 sclipinde
 palide

cîtă bucurie
 să fii aicea în amurg
 în liniștea ce o revarsă
 Calea Lactee
 s-ascuți
 sunete ciudate
 neînțelese
 ce vin de peste râu
 și să nu știi
 e oare liniștea
 care răsună
 sau trestia de lîngă râu
 cu foșnetele ei

te atrage
să te așezi
la foc
și pînă-n zori să stai să vezi
cum cerul risipește
pulbere stelară
argintie
peste cîmpuri și livezi
spre dimineață
s-o pornești
pe alte drumuri
- să-ntîlnești
mai minunate chipuri
de tăcere

Umbra 46

De partea tăcerii

Mergi

pe cărarea de la râu
spre oraşul care arde
în soarele de iunie

păşeşti alene
descurajat de compătimire
de a femeilor ce se bronzau
femei de nicăieri şi fără nume
privire

ştiu
că nimeni
nu ți-a ordonat
să pleci la hoinăreală
să laşi costume să laşi pat
cămăşile albe averea
vrafuri de cărţi şi mobilă
tălpile tale
sîngerează

păşeşti deasupra
peste ierburi
nu simţi durerea
păşeşti ferice
spre tăcerea
înconjurată de vertebre
ca o rană

Umbra 47

Precauție

Eram un hoinar
fără nume
fericit
pe cărarea mea
liber
dar invidia
m-a potopit cu-nvinuiri
vagabondule
am devenit sensibil
și precaut
cam de un an
merg numai pe vîrfuri
și noaptea

Duminica într-un cartier nou

Duminica în cartierul nou

începe după ora zece

imediat după telejurnal

și liturghia

de la radio

primele

din locuințe ies

excelente mame tinere

cu lighene de pelinci

o clipă stau nemișcate

visătoare

parcă le-ncremenește

amintirea

atîtor duminici trecute

printre blocuri

pe alei

și în piațete

tații tineri

aleargă după biciclete

sufală-n rănile de la genunchi

și de la coate

pe încetul
toate scuarurile
devin săli de tribunal
iar băncile
vorbitoare
fără gratii

chiar și indivizi burtoși
cărora totul le-a fost
și este indiferent
părăsesc spălatul
la masinile frumoase
lucitoare

abia cînd strigă
soțiile
că se răcește-n van
friptura
ne-arată că s-au terminat
dezbaterea și ura

după amiaza
plimbarea cu familia
prin defilee
în direcția Orașului Vechi
prea depărtat
să cumpere-nghețată și oranjadă

Răposatul spune - este o casă

la cină bîrfă
că acela zis Kowalski
toate le rezolvă
iar tu ești
o babă

apoi jurnalul
războaie noi
foamete revolte
somm

a durat puțin duminica
într-un cartier nou
prea mult se întinde
o zi obișnuită
cu ore cenușii
și obosite

Drumul A1

Răposatul spune - este o casă

Este o casă
dar mai bine spun a fost
din lemn și nu prea arătoasă
lângă ea creșteau un păr și ulmul
nalbele și iasomia
sub fereastră

Cintezoiu-n iasomie creștea puii
an de an
tata îmi zicea să-l apăr
să nu-l prindă vreun motan
pe atuncea mai avea picioare tari
eu duminica mergeam
la remiză
ca să-l văd la dans

Aș vrea acolo să mă-ntorc
să-mi văd urmele pe haturi
palmele să-mi strâng pe plug
să stau la taifas c-o cioară
să fac semne pe o pîine
proaspăt scoasă din cuptor
să nu pot pleca de-acasă

Din moși strămoși eu sunt țărăn

meștru

Aș vrea acolo să mă-ntorc

s-ascult frunzișul în pădure

în iarba neagră să-mă-mbăt cu rouă

să văd cum intră amurgul-n sat

cu râul alb al laptelui de seară

Aș vrea acolo să mă-ntorc

dar gerul mi-a înțepenit oscioarele

pe mama s-o sărut

dar pământul mi-a mâncat buzele

să-i strâng mîna fratelui

dar nu mai am frate

aș vrea să mă întorc

și să-l răzbun

Unde e regatul unde e Arkadia

unde e

ori numai am visat

nu trebuie să fie

eu nu mai cred într-insul

Drumul I.1

Răposatul Întoarcerea o casă

Mă așteaptă

știu asta după mesele îngreunate

de mâncare

toți diavolii-s înspăimîntați

iar sfinții bărbile își tund

de întîmpinare.

Halatul de bucătărie tata

îl va schimba cu un costum

deschis

și se va lăuda la toți vecinii

că astăzi vine cineva la dînsul

din orașul mare.

Și stau în prag dar parcă

nu sunt eu

căci fratele schițează o grimasă

din scule doar o piuliță-mi lasă

și mărul din grădină s-a uscat.

Drumul I.2

Eu sunt țăran

Din moși strămoși eu sunt țăran
maestre
mai sună-n mine ecoul basmelor
despre fantasmelor de la baraj
eu ce să caut în orașul ca-n poveste.

Regatul meu e-n câmp grădină și în luncă
ministrul treburilor personale-i furca
războaie dacă sunt le poart-acoperișul
victorioasele războaie
cu Soarele și Ploaia

Aici nu știe nimeni sîngele ce este
și ce culoare are
să nu se-ntoarcă vreunul nu se-ntîmplă
fiecare plantă locul sigur și-are
și înflorește primăvara
pe o fișie din locuința mea de veci.

Unde e regatul unde e Arkadia
unde e
ori numai am visat
nu trebuie să fie
eu nu mai cred într-însul

Drumul 3

Convorbire cu tata

E intelectual puiul de cățea
iar grânele-s înalte
ca altarul Fecioarei din Leșno
cui am să le las

aplec
peste castronul cu chișleag
tata mă afurisește la plecare
mă șterge din lista casei
că mă rușinez de plug
și de cismele de cauciuc

tatei îi răspund c-un vers
despre somnu-adânc în iarbă
și despre minunile
ce se nasc într-însa

știu
mi-a zis chiar ieri
am văzut Soarele
rostogolit prin luncă
am încercat să-l prind

Trăiesc așa cum pot

Cred că seamănă cu mine
focul iarna în cuptor s-aprind
dar a fugit pe mizaș
poate stănuț toamna timpurie
fiule
eu știu minuni
de care nici tu
nici chiar popa
n-ai auzit
dar eu sunt sigur că-n tot acest timp
toamna timpurie pe stănuț de cartofi
ii ploua prin cap
pictorii țărăniști
vino și să vezi
învăptule
prietenii pot de grup
cum plutesc către pădure
joi de tot deasupra pământului
ce fumează din tulpini uitate de cartofi
picturile ale

Ce știu eu
pe primul loc în amintire
săi soarele
pe al doilea vântul
când treisul de zăpadă
fi blochează la rășină
pe al treilea ploaia
calde picături de umăr
pe al patrulea stă mină
trăgând iarna după plug
pe al cincilea stau ochii
ochi obișnuiți cu spațiul
pe al șaselea stau pașii
pașii uriașului țărăn
după plugul minitel
pe al șaptelea stă cerul
stăgând pământul cu măsura
pe al optulea stă somnul
pe al nouălea stau vise
pe al zecelea nimic

Drumul 4

Trăiesc așa cum știu

Ce știu eu
pe primul loc în amintire
stă Soarele
pe al doilea vîntul
cînd troianul de zăpadă
îl blochează la zăplaze
pe al treilea ploaia
calde picături pe umăr
pe al patrulea stă mîna
tînjind iarna după plug
pe al cincilea stau ochii
ochi obișnuiți cu spațiul
pe al șaselea stau pașii
pașii uriașului țăran
după plugul mititel
pe al șaptelea stă cerul
adăpînd pămîntul cu măsură
pe al optulea stă somnul
pe al nouălea stau vise
pe al zecelea nimic

trăiesc așa cum pot

Drumul 5

Chelmonski

Cred că semăna cu mine
pe cînd avea cinci ani
păștea vitele pe miriști
poate atunci toamna timpurie
i-a luat mințile
pe cînd avea șapte ani
l-au băgat la școală
unde a-nvățat latina
și vorbirea aleasă
dar eu sunt sigur că-n tot acest timp
toamna timpurie pe cîmpul de cartofi
îi plutea prin cap
pictorul țăranilor
vino și-ai să vezi
învățatule
prietene poet de grup
cum plutesc către pădure
jos de tot deasupra pămîntului
ca fumul din tulpini uscate de cartofi
picturile sale

Drumul 6

Tribul Din vise

E noapte
stai la fereastră
afară cade o zăpadă fină
iar din grădină
diavolii scot în coarne mere putrezite

Aprinzi trei lumânări
și le fixezi
în sfeșnicele furate în copilărie
din biserică

La miezul nopții deschizi ușile
și intră toate femeile tale
și cele din vise

Întră și aceea
sub ochii căreia la vară
vei merge-ntr-o călătorie

N-ai să fugi zice
undeva într-o pădure joasă
într-o încâlceală de ierburi negre
și mușchi
te vor ajunge bisturiul
și masa chirurgicală

Drumul 7

Fugile noastre

Suntem pierduți
fugile noastre se sfîrșesc în gări
ori în tramvaie prea aglomerate

Să nu ne revoltăm
să iubim femeile noastre
oare ale noastre
care la miezul nopții
pentru o clipă
ne conduc în cimitirul
de sub pîntec

dar nu-i încă cimitir

Compunem versuri
stînd la cozi la lapte
iar despre ce e nou în lume
nu spunem nimic
și plecăm pe drumuri

Cităm poezii cunoscute
într-un compartiment de clasa a doua
sau pe drum
spre punctul de colectat rășina
să luăm banii de întreținere
pe un an de zile

Drumul 8

În întunericul nopții

În întunericul nopții
Alături - și - atât de departe
în întunericul nopții
priveam cum mergea
cu flăcări în ochi
cum pășea
înclinându-se aparte
către cerul mort
deci îl întrebam spuneam
să mai stea
privește
vântul scutură ramurile
vine furtuna
deasupra satului de dimineață
un stol de cocori
se-amesteca într-un cârd de ciori
iar sălciilor îmbătrânite
le-au crescut aripi
iară tu de ce
în noaptea aceea
mergînd nepăsător pe drum
vroiai să intri-n cer c-un ac
de parcă în furtună
ai fi intrat
acolo dorm doar sfințișorii
sub gardul dărîmat

Drumul 9

Pe Krzna

Acolo pe Krzna unde ierburile-s mari
cum adînc e codrul în Podlasie
și cerul fără de nori
unde oamenii în vîrstă
descojesc din amintiri
șade o haină învechită și numără
buchețele înecate

patruzeci de buchețele -n apă
oare care cifră scapă
moartea se duce la vale
tot de patruzeci de ori

Pe Krzna unde fete
aproape goale
intră-n apă
ca tinere sirepe iepe
unde-i liniștit pe vale
eu
un trădător cu ochii-albaștri
număr buchetele-n apă
pelerine spre izvorul care este
undeva
dar care nu se-arată nicicînd
și nimănui

Drumul 10

Întrebări

Cine e acela care-n mine minte
și urăște-n mine cine
cine e acela-n mine care se preface
cine e acela-n mine
oare este-n mine cineva

și al cui e rîsul care-n mine rîde
dacă eu nu-s eu în lunca adormită
vîntul-am deasupra mea
cerul-am deasupra mea
iar sub mînă
vara hărnicuță din Podlasie

Drumul 11

Duminica în seceriș

N-am scris nimic întreaga zi
am visat
să fac o baie-n Krzna
și fetele
ce-și storc din plete zăpușeala
în răcoarea pădurii
plină de mirosul de ciuperci
și de vara pe sfârșite

Am chemat în minte
clipe fericite
cînd mă-ntorceam noaptea din cîmp
cînd roua-mi încălzea tălpile
și aburea apoi pămîntul
iar greierii țirîiau
pînă sus la Lună

Plîngeam și uram pe atunci
muream și iertam

Cu o carte pe genunchi
în soarele de dup-amiază
la soarta omului gîndeam
la moarte
dorințe
și foame

Drumul 12

Prietenii de lângă drum

Sosesc la voi troițe
dascălii mei de drum
și vă întreb de vina celor morți
pretimpuriu
Sosesc la voi pietre din câmp și de la drum
pe care s-au rătăcit de frică
amprente

Să nu deschideți ochii și gura
să o strângeți
copacii să nu dea-n floare și nopțile
să se oprească
și să se îngusteze spațiul dintre stele
căci vin după noi din depărtare
curățind verdeața

Iar calea de le-nchide
prăpastia adâncă
și spirite opresc cîntări pe morminte
cine îngroapă verdeața veștejită
acela învie nemurirea
vin la voi troițe
prietenii de lângă drum
vin pentru sfaturi

Drumul 13

Ultima duminică de august

Cît de intimă
e ultima duminică de august
satul
s-a așezat de dimineață la umbra ulmilor
s-a-nfășurat cu miros de ciuperci uscate
și mere
în fumul de la focuri arzînde
pe cîmpul de cartofi

Chiar Hristos
a coborît de pe cruce
și umblă prin curți
pe umăr îi bate pe bogați și sărmani
bodegile pe toate am să-le-nchid
zice
și satul întreg la bere îl invit
de sărbătoarea recoltei

Să rămînem aici pînă-n amurg
cît de curat răsună trompeta
la remiză
cu cîtă bucurie o ascult
dar cu invidie privesc flăcării
ce se ascund cu fetele în luncă

Să rămînem aici pînă dau zorii
să-mi spui de-ți place pînea
muiată-n roua ierbii
vinul cu stele și somnul în fin
și dragostea mea și ultimul dans
cu mine

Drumul 14

Am fost

Am fost voi troițe
eram iubit
și am iubit
Sosec la voi pietre din cîmp și de la drum
lîngă rîu ierburile
creșteau înalte
pînă la brîul plopilor

Să nu deschideți ochii și gura
frumos visam într-însele
copacii să nu dea-n floare și năpâie
să se oprească
însă fata a murit
ierburile s-au piticit
rîul e acum copaie
iară visele nu-s vise

Iar calea de le-nchide
prăpastia adîncă
și spîrte cresc cîntări pe mormîna
cine îngroapă verdețea veștelită
acela ține nemurirea
vin la voi troițe
prieteni de lîngă drum
vin pentru sfaturi

Drumul 15

August

Noaptea-n grădină

merii se ceartă

blînd și amar

mere vînd umbrelor

Dimineața um om bătrîn

într-un coș le strînge

și la tîrg le duce

Iar duminica-n grădină

îngerul cu aripa verii

pe tata și pe frați îi mîină

la vecernie

Drumul 16

Scrisoarea de la tata

Răsar zorii și lampa plînge
vorbește singură
afară-n curte e zăpadă
scrie-mi și la voi ninge

Mă simt bine
asta-nseamnă ca un om
care șade și gîndește
că avea cîndva două picioare
dansa
și mergea în urma plugului

Dar nu mă plîng
alături de mine șade unul
care mi-a promis un cărucior
trebuie să te miști
zice

Pîn-atunci la revedere
îmi mai fac veacul pe aici
și pe aici mai plîng un rînd
să vă-ngrijiți de cal
și să veniți la Sfînt

Drumul 17

31 Visările gardului

Gardul acesta îmbătrânit
cred

că nu mai apucă toamna
se ceartă cu coțofana
și de vrăbii se ascunde
sprijinit în flori uscate

Nu știe
că în curînd i se-mplinește un vis
în cuptorul pentru pîine
aprins
va trece în fum spre ceruri
în grădină
în amurg

Nu doresc prea multe
în iulie pe bănuș
să termin recolțarii
să ascult hampatic
cum se pîng de pîng de pîng
grînelor

cum ciopolește-n luncă
la coșit ne cheamă
și cum șuieră coșele

nu doresc prea multe
zeu al tăcerilor

de-mi nămaț mîna țară
ca pisica
și mîna sparg
de otrăvă fabricii

Drumul 18

Nu doresc prea multe

Nu doresc prea multe
în iulie pe haturi
să termin recoltatul
să ascult hambarele
cum se plîng de prea plinul
grînelor
cum clopotele-n luncă
la cosit ne cheamă
și cum șuieră coasele

nu doresc prea multe
zeu al țărănilor

Dar nu mă plîng
dă-mi numai mînă tare
ca piatra
și mă apară
de otrava fabricii

Drumul 19

JURNALUL INEXISTENȚEI

Pentru ce

De ce am a mă lupta
cu pământu-acesta
ne-ngăduitor
și încăpăținat
tare
ca blestemul tatei
dacă frate-meu se perindă
prin școli
și se exprimă
în cuvinte flori
ah cât de mult iubesc pământu-acesta

Dar eu urăsc acest pământ
și îl calc în picioare
brazdă după brazdă
sămînța o arunc în vînt
las'să rodească
să țipe
las' să curgă ploaie
las' să se-mbete cu sudoarea mea
și să crape

Tot așa mă bucur toamna
cînd moare

Drumul 20

Eu scaiul

Merg în urma plugului
nu cunosc alte cărări
eu sunt scaiul
ce nu se aprinde
cum se plîng de prea plinul

Prietenul meu e Soarele
și rana pe înserate
îmi cufund agale
picioarele
în pămîntul negru

Iar în urma mea pășesc
tata bunicul și străbunul
ca părul pe ogor
prea bunul
cu furca se cocîrjesc

Ca mărul din grădină
hrențuit
ca șoproanele care în noapte
descărnate au fost
de vînt
de la căpriori la talpe

JURNALUL INEXISTENȚEI

Roman politic

De Henryk J. Kozak

M-au ridicat pe 3 mai, spre asfințit, în clipa în care cu un buchet de garoafe alb-roșii în mână mă grăbeam spre Monument, m-au aruncat într-o dubă cu gratii și m-au transportat la cazarma brigăzii ZOMO (brigada motorizată a miliției populare poloneze). De abia acolo m-au întrebat de nume și adresă. - Se potrivește, - a comentat răspunsul meu un civil, destul de important se vede, pentru că toți galonații se purtau cu dînsul manifestînd un respect vizibil. - La arest! - a ordonat civilul. - O să discutăm mîine! - M-a măsurat cu o privire veninoasă și a zîmbit acru. M-am silit să spun ceva, să explic, dar nimeni nici nu se gîndea să mă asculte. Doi galonați mi-au controlat atenți buzunarele, m-au ușurat de cureaua de la pantaloni și, înainte de a apuca să înțeleg ceva, m-am trezit într-o celulă rece și lipsită de lumină.

A doua zi, la nouă fără un sfert, am fost scos pe un coridor lung, întunecos, am fost așezat cu fața la perete și mi s-a ordonat să stau așa pînă în clipa cînd îmi voi auzi numele. De abia atunci - m-a învățat sergentul din serviciul arestului - poți să te întorci, iar dacă se va apropia de tine civilul pe care ieri ai avut fericirea să-l cunoști, să stai drept și să raportezi tare și răspicat că ești gata să dai declarația. Și, ține minte, nu te opune. Maiorului Bernard nu-i place deloc.

M-a chemat înainte de orele douăsprezece. Era un tip zvelt, osos, palid. Avea părul blond pieptănat în sus, iar ochii, ochii erau de un albastru așa, spălăcit... Arăta cam surmenat. - Sper că știi ce așteptăm de la tine! - a început el, arătându-mi un scaun tare, greu.

M-am așezat, am pus picior peste picior și am ridicat din umeri a neputință. Mi-era foame și aș fi vrut să beau ceva. - Nu! - am replicat scurt.

Maiorul a dat din cap cu înțeles, a deschis biroul, a tras sertarul, a scos un baston de cauciuc și l-a pus dinainte-i pe dosar. - Așa am presupus și eu, - a mormăit. - Pe scurt: spune-mi tot ce știi despre întrunirile voastre secrete, despre planuri, unde tipăriți fițuica aceea a voastră, cine o răspîndește prin oraș, cine vă face rost de hîrtie, cerneluri și, înainte de toate, - a ridicat glasul, - să-mi spui unde și cînd l-ai văzut ultima oară pe Robert Kornicki. - Pe cine?, - am întrebat eu, uimit. - Nu cunosc pe nimeni cu acest nume! Ați picat prost. Nu mă joc de-a conspirația, citesc Trybuna Ludu" (organul fostului PMUP), nici un străin nu-mi vine în casă, de aceea, dacă nu voi fi eliberat pe loc, primul lucru pe care-l voi face va fi o plîngere contra dvs....

- Oooo!, - a bubuit Bernard. - Și la cine vrei să mergi cu plîngerea? La episcop, poate la primul secretar, sau doar la soția ta? - mă zeflemisi, mă ironiză, apoi bătu cu pixul în blatul biroului. - Nu te sfătuiesc deloc! Fii rațional! Nu încerca să mă duci! Ține minte că, de peste douăzeci de ani, mă ocup cu bastonari de-alde voi și știu cum să port o discuție. Deci: cînd l-ai văzut ultima dată? - și-a repetat întrebarea și a întins mîna spre baston.

Nu i-am răspuns imediat. M-am gîndit: ce poate ști despre mine și despre contactele mele cu Robert acest omuleț șters, surmenat.

- Grăbește-te!... Ia uită-te aici, poate fotografia aceasta îți va readuce

memoria, - și scoase din mapă o fotografie pe care mi-o aruncă pe genunchi.

Am ridicat-o spre ochi. Eram eu și Robert, pe fundalul monumentului Mariei Sklodowska Curie, patroana Universității în care Robert lucrase nu demult. - Ce mai, domnule maior, - am început eu să-mi filtrez răspunsul printre dinți, - recunosc... îl știu pe Kornicki, a fost chiar prietenul meu, dar drumurile noastre s-au despărțit demult de tot. Iar ultima întâlnire nu mi-o amintesc cu nici un chip. Poate să fi fost în noiembrie, poate în decembrie, poate... Timpul se scurge atât de repede, - i-am zis privindu-l drept în ochi. - Și, în plus, mă străduiesc să rețin lucruri importante, esențiale...

- Bine, bine, - m-a întrerupt Bernard. - Vorbește mai puțin și spune numai lucruri concrete, - și se ridică zgomotos de la birou. Începuse să-și piardă răbdarea, iar fața, pînă atunci palidă, se umplu de o roșeață nesănătoasă.

- Dacă într-adevăr nu am nimic de spus... - am început, plin de siguranță, stăpînindu-mi cu greu revolta din stomac.

- Minți, - a urlat el pe neașteptate. - Ești lipsit de eleganță și nu m-am așteptat la așa ceva din partea ta, - mi-a comunicat, arborînd o mină supărată și, trecîndu-și palmele peste față, s-a așezat la birou.

S-a înstăpînit liniștea. Cîteva secunde doar.

- Ei bine!, tu ai vrut-o!, a reluat el sărînd de la birou direct pe covorul ponosit, după care a înconjurat cabinetul de cîteva ori. Era enervat vizibil de răspunsurile mele, ori numai se prefăcea!! S-a oprit preț de o clipă lîngă fereastră, a revenit la birou și, deodată, pe chipul său s-a desenat un surîs. L-a alungat deîndată și, întinzînd mîna dreaptă, cu degetul arătător împins spre mine, m-a încunostiințat: - Trebuie să-l avem chiar azi!, - S-a ridicat brusc, a dat scaunul deoparte și, dintr-o săritură, a ajuns atât de aproape,

încît i-am simțit răsuflarea. Ne-am măsurat din priviri preț de câteva secunde.

- Domnule maior! Vă rog să mă credeți! Într-adevăr, nu știu unde poate fi găsit, - i-am debitat rapid, nerezistînd privirii sale reci.

Bernard mi-a pus palma pe braț. - Nu-i nimic! Acuș ai să-ți amintești!, - și a zîmbit sarcastic. - Dar văd că, înainte de a-ți reveni memoria, trebuie să-ți dau lecții de bună purtare. În primul rînd ar fi trebuit să știi că nu se stă la discuții cu un maior din Serviciul Securității Statului șezînd. deci, fecior de curvă! ai să-ți ridici de pe scaun fundul tău murdar și încă repede! În al doilea rînd, - și ridică tonul, - trebuie să-ți vîri sub fruntea ta învățată ideea că întîlnirea noastră nu are drept scop schimbul de opinii sau de complimente. Ești aici ca să explici, să evidențiezi rolul pe care-l joci în așa-numita conspirație, să ne indici persoanele care, împreună cu tine, se joacă de-a complotul și să ne conduci la Kornicki prin capcana pe care i-o vom aranja. Sper că vei corespunde așteptărilor noastre, iar, pînă atunci, măi cur învățat! ridică-te în picioare!, - a încheiat printr-un răcnet și m-a scuturat violent, rupîndu-mi cămașa la piept.

Am sărit în poziția de drepti și m-am încordat ca o strună. - Eu nu știu nimic! - am încheiat, cu glasul resemnat.

Maiorul a revenit la birou. - Numele, prenumele, profesia, adresa!, - a urlat el. - Și repede! Ce, ai înlemnit?!?!

- Doar mă cunoașteți!, - am bolborosit, reținîndu-mi cu greu tremurul vocii. - Mă numesc Andrzej Kulczycki, locuiesc pe strada Podlaska la Nr. 5, apartamentul 7, la etajul I și sînt profesor de istorie...

- Cîți ani ai?

- Patruzeci și unu.

- Unde lucrezi?

- Deocamdată nu am servicii.

- Prin urmare ești un parazit!, - și a lungit buza de jos a dispreț.
- Nu!, - i-am răspuns hotărât. - Nu sînt un parazit.
- Dar cu ce îți întreții familia? Încă nu umblă la noi ciinii cu covrigii în coadă!
- Scriu foarte mult. Sînt literat...
- Și se tipăresc creațiile acelea ale tale, ? - a continuat el disprețuitor.
- Unde? În fițuicile acelea clandestine sau în presa legală?
- În presa oficială, - i-am replicat calm, detașat, - deși trebuie să recunosc că nu prea des.
- Poate biocotezi presa regimului!, - m-a înțepat el iarăși.
- Din păcate, este invers. Tocmai această presă a regimului, cum d-l maior a binevoit să o numească, - nu vrea să țină cont de mine, nici nu-mi răspunde la scrisori.

Bernard și-a trecut mîna răsfirată prin părul rărit. - Ai redactat Buletinul Solidarității pentru regiunea Centru-Est -, mai mult a afirmat decît a întrebat el.

Timp de cîteva secunde mi-am adunat gîndurile. Știam deja că am în față un vulpoi bătrîn, aspru, uns cu toate alifiile. - Acest fapt n-a fost nicicînd un secret, - i-am răspuns ceva mai liniștit. Și dvs. știți foarte bine.

Maiorul s-a apropiat iarăși. N-am putut citi nimic pe chipul lui, de pe care roșeața pierise. - Și-l redactezi în continuare!, - mi-a aruncat el, disprețuitor - admirativ. - E adevărat? - Nu!

Bernard a apucat strîns bastonul și mi l-a apropiat de piept.
- Gîndește-te, înainte de a răspunde! Se poate întîmpla să regreți amarnic răspunsurile nejustificate. Te întreb deci pentru ultima oară: redactezi acel Buletin?

- Nu, domnule maior! Am rupt-o cu treaba asta încă de pe 13 decembrie 1981!, - i-am răspuns eu cu toată siguranța de care eram în stare.

Pe moment maiorul m-a privit cu ură, apoi m-a trăsnit cu pumnul în față, cu toată forța. Apoi încă o dată și încă o dată. Din nas a început să-mi curgă o șuviță îngustă, caldă, sîngerie -. Mi-am scos batista și mi-am șters fața. Apoi m-am așezat pe scaun.

Mayorul bătea cu bastonul în birou ritmul unei oarecari melodii. Era un mijloc de îmbărbătare. - Ridică-te! - a urlat iar. - Nu ți-am permis să te așezi!.

Ascultător, m-am ridicat de pe scaun, l-am privit drept în ochi și chiar am schițat un zîmbet disprețuitor. De data asta n-a rezistat el privirii mele.

- Ești încăpățînat! Și ești tare! Dar nici eu nu renunț ușor. Te zdrobesc, te nimicesc, - mi-a șuiert, - sau ne înțelegem! Prin urmare...? - și mi-a întins mîna, - ajungem la o înțelegere?

Am dat din cap negînd și m-am retras spre perete, să fiu cît mai departe de alonja lui.

- Păcat!, - a replicat el la decizia mea. - Dacă nu-ți schimbi poziția, îți dau cuvîntul meu de onoare că nu ajungi degrabă acasă. - Tăcu preț de cîteva secunde, apoi puse o întrebare neașteptată. - Cînd ai mîncat ultima dată?

Am clătinat capul de la stînga la dreapta, deși nu prea era adevărat. Dar mă hotărisem să nu recunosc.

- Îți va fi teribil de greu. N-ai să rezști nici măcar o lună!. - Glasul suna a amenințare.

Am continuat muțenia. Priveam pe fereastră și mă gîndeam cum e pe afară și cît de mult aș da să mă găsesc cît mai departe de acest loc, în afara orașului.

- Trebuie să te mai informez despre un lucru neplăcut pentru tine, - a continuat Bernard pe un ton ridicat, neplăcut. - Pe cînd tu te afli ai aici, oamenii mei ți-au întors locuința cu fundul în sus, cum se

spune, au făcut o percheziție. După cum m-au informat deja, cu ceva rezultate. Îți închipui cumva ce au găsit?

- Da! Stație radio, tiparniță, două tone de hîrtie și o mie de manifeste contra regimului, - am strigat eu de data asta, satisfăcut. - În garaj - un tanc, iar în dulap - o magazie de arme și muniții, - am adăugat eu ricanîndu -l.

Maiorul a roșit tot, a mutat bastonul în mîna stîngă. Am simțit că se temea să mă lovească. Eram singuri și știa că sînt mai puternic ca dînsul. - Soția ta va fi reținută timp de 48 de ore, - mi-a azvîrlit el, indiferent. - Nu ți-e milă de dînsa? - Nu veți îndrăzni!

Bernard a izbucnit în rîs. - Soarta ei este în mîinile tale. Poate că vrei să-i dai un telefon? - a schimbat-o el pe un ton uscat și mi-a întins receptorul.

Eu însă mi-am ascuns batista însîngerată în buzunarul pantalonilor, m-am întins spre scaun și m-am așezat chiar pe margine. - Vrei sau nu vrei? - s-a enervat maiorul, văzînd că propunerea n-a trezit în mine nici un fel de entuziasm.

- Nul!, - am replicat scurt, după care am adăugat: Și ce am să-i spun? Că sînt arestat și că am fost molestat?

- Rău faci!, - a mormăit Bernard. - Puteai să-ți liniștești femeia, să vă sfătuiți...

- Ea nu se amestecă în problemele mele!... Și nu știe nimic despre ele! - Nici despre manifestele și buletinele pe care le-am găsit în beci?

Am ridicat privirea spre dînsul. Am observat că e foarte mulțumit de sine. Cred că și-a dat seama că m-a tulburat.

- Iar despre biblioteca ta mi s-a raportat că e compusă mai ales din cărți neînregistrate.

- Și ce-i de mirare într-asta?!, am zis, înălțînd din umeri. - Cărți de acestea se găsesc în fiecare a doua casă din oraș. Sigur e că și dvs. îl

aveți pe Soljenițin, și Kolakowski, pe Konwicki și Brandys, pe Orlos, Kultura și Anexa. Sînt literat, deci trebuie să citesc totul. - Dar cine și le trimitea?

- Le cumpăr din Piață, de la negustori. Pe unele le-am împrumutat de la prieteni...

- La fel, buletinele și manifestele?

- Evident! Deși pe cele mai multe le-am strîns de pe stradă. În viitor, am de gînd să scriu o carte despre timpurile astea grele. Manifestele sînt o sursă de inspirație deosebită. Ele ne vorbesc mai mult despre starea de spirit a societății decît toate ziarele sub care se apleacă rafturile chioșcurilor de presă.

- Și pentru asta le aduni?!, - s-a uitat el cu milă la mine, fiind evident că nu mă crede.

M-am așezat mai comod în scaun, mi-am umezit cu limba buzele crăpate.

- Mă regăsesc și eu în romanul tău? -, a întrebat, ștergîndu-și cu palma fruntea înaltă și punînd deoparte bastonul.

- Încă nu știu, -i-am răspuns șoptit.

- N-are importanță. Să ne întoarcem la treburile noastre!, - a mormăit, s-a ridicat și s-a apropiat de fereastră. Nu s-a uitat la mine. Privirea îi rătăcea pe peretele pe care atîrna un portret al generalului Witold, cîteva reproduceri după tablouri cunoscute și o căniță din plastic cu o iederă ofilită. Pe buzele sale subțiri, strînse, rătăcea o urmă de zîmbet. - Unde-l putem găsi pe Kornicki?! Cînd ai întîlnire cu dînsul?

- Nu mă văd cu el!, - i-am zis sigur de mine și m-am îndreptat în scaun.

Bernard m-a privit încruntat. Deasupra urechii îi flutura o şuviță de păr. Și-a așezat-o cu mîna dreaptă. - Ești un mincinos scîrbos, josnic!, a urlat el spre mine. - Și jur că nu vei ieși de aici

până nu-mi vei spune unde se află. - Și-a scos vestonul, l-a pus pe spătarul scaunului, și-a slăbit nodul la cravată și și-a suflecat mânecele cămășii de culoare bleu. - Grăbește-te!, - a răcnit iarăși.

Pe nesimțite mă apropiasem cu scaunul de perete, după care mi-am șters fruntea udă de transpirație. Soarele de mai îmi bătea drept în ochi. - Am voie să mă gândesc puțin?, - am înginat eu, ca sfârșit.

Pe fața maiorului a apărut un zîmbet abia perceptibil. Preț de cîteva secunde m-a observat bănuitor, ca și cum și-ar fi dat seama că încercam să trag de timp.

- De acord!, - a mormăit el. - Îți dau trei minute și nici o secundă mai mult. Repet: numai trei minute.

În încăperea s-a instalat liniștea. Maiorul s-a apropiat din nou de fereastră, s-a sprijinit cu palmele de pervaz și a mijit ochii. Ceea ce vedea de la fereastră cunoștea în cele mai mici amănunte. În încăperea aceasta petrecuse peste douăzeci de ani. Dar, cam de un an în urmă îl încercase gîndul să lase toate astea, să iasă la pensie, și să se ocupe de creșterea iepurilor de casă, de grădina din marginea orașului, să meargă la baraj, în parc, să doarmă după voie. Oboseala, surmenajul se accentua cu fiecare zi. Era sătul de opozanți, de nesfîrșitele discuții cu dînșii, de indicațiile superiorilor. Adesea se simțea pironit în loc la gîndul că și-a irosit viața, cu toate că distincțiile pe care le primise cu ocazia sărbătorilor departamentale sau statale păreau să-i spună altceva. S-a răsucit lent, a mijit mai tare ochii și, privind la ceasul de mîină, mi-a spus: - Ți-au rămas 30 de secunde!

Am tresărit. Vocea lui Bernard căpătase nuanțe noi. Era mai rece, parcă mai dușmănoasă.

- E o neînțelegere!, - Îmi adunasem toată tăria pentru acest răspuns.

- Nu știu nimic, nu cunosc pe nimeni care ar vrea să răstoarne

regimul, manifeste nu tipăresc și nu scriu articole pentru presa clandestină.

Maiorul a apucat strâns bastonul, m-a măsurat cu o privire de gheață, mișcând neîncrezător din cap. - Nu te cred. Dezbracă-te!.

M-am uitat uimit la dînsul și l-am întrebat șoptit. - Nu înțeleg. Ce am de făcut?

- Să te dezbraci!, - a răsunat porunca, pornită parcă de sub frunte. - Și încă repede, fără să mai întinzi pelteaua...

Ascultător, m-am ridicat de pe scaun, mi-am scos puloverul, cămașa, mi-am descălțat pantofii. - E de-ajuns?, - am întrebat, tot în șoptă, deși știam că-mi va porunci să mă dezbrac la piele. Îmi aminteam că mai trecusem prin așa ceva. În martie '68, cu nouăsprezece ani în urmă.

- Nu drăguțule! Ai să scoți de pe tine totul, chiar și ciorapii. Că doar nu te rușinezi?!, - și prinzîndu-mă de bata pantalonilor, m-a tras spre dînsul. - Sau poate ți-ai schimbat părerea?!

An negat printr-o mișcare a capului.

- Nici eu nu!..., mi-a strigat, cu fața strîmbată de răutate și furie și m-a împins disprețuitor într-o parte. Mi-am menținut cu greu echilibrul. - Ai să mă ții minte, scriitorășule!, - și s-a întins spre telefon. - Am să-ți scot eu din cap comploturi, manifeste, clandestinitate!, - mi le enumera, formînd numărul de interior.

- De ce nu vrei să mă credeți? - l-am întrebat, ascunzîndu-mi cu greu frica ce mă cuprindea cu fiecare rotire a discului pe telefon. - De ce mă tratați ca pe un dușman?

Bernard a rămas în nemișcare. A pus deoparte receptorul, a tăcut. Se părea că analizează cuvintele auzite, care abia acum ajunseseră la mintea lui. S-a apropiat de mine, cu pas princiar, a scos batista, și-a șters fruntea. Tot mai întîrzia cu răspunsul, măsurîndu-mă cu privirea, rece. Spre uimirea mea a început să

relateze indiferent: - Cel mai simplu răspuns sună astfel: pentru asta sînt plătit, prostituțule! Pentru banii pe care la fiecare ziintîi îi primesc de peste douăzeci de ani, cu care-mi întrețin familia, mi-am scos fiii ingineri, mi-am cumpărat automobil, mobilă, grădină. O dată la trei ani petrecem două săptămîni de vacanță pe Litoralul Mării Negre. Iar clipele în care mă apucă ipohondria, sau mă simt, așa-zicînd, subapreciat, însingurat, mai rău decît alții, de ex. vechii mei camarazi din sat care azi sînt profesori, directori, funcționari în comitete și consilii atunci îmi spun: lucrezi într-o instituție pe care întra-adevăr o disprețuiesc toți, începînd cu Puterea, care - Nota bene!, - de mult ar fi căzut dacă n-am fi fost noi, și terminînd cu poporul ca forță conducătoare, care numai datorită mie și colegilor mei este mereu conducătoare, dar ești important, necesar. Chiar și prinții și regii aveau turnătorii lor, provocatori, poliție vizibilă și poliție ascunsă. Nici capitaliștii nu reușesc să se descurce fără dîșii. Mă gîndesc că tu, în calitate de om educat, ar trebui să mă înțelegi... - Se întrerupse iar cîteva secunde și își șterse ochii cu dosul palmei. - De altfel, pentru ce îți spun eu toate astea?! Tu și camarazii tăi le știți pe ale voastre, sînteți intoleranți și considerați că dreptatea e numai de partea voastră. De aceea să nu mai pui, domnule, astfel de întrebări. *Dacă ai fi fost în locul meu, ai fi făcut cu mine tot ceea ce fac eu acum cu tine.*

În cabinet tăcerea se prelungi neașteptat de mult. Nu știam ce să-i răspund și dacă trebuie să spun ceva. Stam așa, pe jumătate gol și mă gîndeam că, *probabil, aș fi fost la fel de crud ca și dînsul.* Însă i-am răspuns astfel: - Nu știu! N-am avut predispoziție pentru cariera de milițian.

- Se poate!, - a fost de acord Bernard și a căzut pe gînduri. Nu pentru mult timp însă. - Ne-am luat cu vorba. Prin urmare, la treabă! Chiar azi trebuie să-l am pe Kornicki. Și tiparnița, locurile de întîlnire, numele oamenilor de legătură, ș.a.m.d.

Am deschis brațele a neputință și am spus: - Într-adevăr nu știu cum v-aș putea ajuta. - Nu-mi coace mie turte-n vatră!, - m-a bruscăt maiorul. - Sari din pantaloni, repede, repede!, - m-a îndemnat el, agitînd nagaika.

Peste o clipă, complet gol, stăteam în colțul încăperii între fișet și cuier. Mă străduiam să nu mă gîndesc la ce mă aștepta. Știam că aceasta este una dintre metodele de interogare tot mai des folosite, dar nu bănuiam că-mi va veni din nou rîndul să o testez. Stam așa, cu ochii mijîți, strîns în piele, tremurînd și jurînd că nu mă voi închina în fața acestui securist slab ca o lămîie stoarsă.

- Acuș ai să începi să cînți, - ajunse pînă la mine vocea maiorului.

Am deschis ochii. Bernard mă privea atent. Apoi l-a apucat un rîs violent. S-a liniștit însă la fel de brusc, s-a apropiat de masă, a luat telefonul și, după ce a format un număr cu patru cifre, a ardonat: - Veniți încoace, băieți, să vedeți ce n-ați văzut de cînd mama v-a făcut ce sînteți! V-a trebui să-l prelucrați puțin pe scriitorul acesta al nostru. Trebuie să-l faceți mai vorbăreț. Vă las pe voi, să alegeți metoda, după inventivitatea voastră... - Întrerupse, se apropie de fereastră și coborî storurile. În cameră se lăsă întunericul. Trebuie să te las pe mîna colegilor pentru cîteva zeci... de minute. Ei se plictisesc, dincolo de peretele acesta, - am perceput eu vocea pe care o uram cel mai mult în clipele acelea. - Doar nu credeai că mă voi ocupa personal de tine...

- Nu, nu m-am gîndit! Am fost sigur că veți folosi alte mîini... De frică!, - am mai apucat să adaug, ironic.

- Să taci!, - a răcnit maiorul și, cu o lovitură îndelung exersată, m-a fulgerat cu bastonul peste umeri. A doua lovitură m-a doborît iar ochii mi s-au umplut de lacrimi. Am fost la un pas de a-mi pierde cunoștința. M-am forțat să mă ridic, dar n-am reușit decît să îngenunchez.

- Ridică-te!, - a ajuns pînă la mine, din întuneric, vocea lui Bernard. - Ești o moluscă!, - m-a prins de brațe și m-a săltat pe scaun. - Peste cîteva clipe se vor ocupa lucrătorii mei de tine. Mă tem pentru tine, așa că fii înțelegător!, - și m-a bătut prietenește pe umărul lovit. - Puteți intra! - le-a strigat subordonaților.

Imediat s-a deschis ușa și în cabinet au intrat cei doi, care mă capturasera în Piața Libertății. - Ocupați-vă de dumnealui!, - le-a ordonat maiorul. - Dar cu pricepere, fără să lăsați urme, dar să fiți eficienți. - I-a înmînat găliganului morocănos bastonul și a ieșit. Ochii mi se obișnuiau cu întunericul. I-am privit pe cei doi, ascunzîndu-mi cu greu groaza ce mă cuprindea pe încetul. Ei însă au început cu milă, condescendenți.

- Ai comis o mare greșeală că nu te-ai înțeles cu Șeful!, - a rostit cel mai înalt. Puteam vedea cum i s-au crispat trăsăturile feței, cum s-a făcut mai mohorît, mai rău. - Poți să-ți pui pantalonii, nu suport bărbații goi cînd îmbătrînesc și cînd sînt indivizi renumiți, așa ca tine.

Am executat fără clipire ordinul Morocănosului și m-am tras mai spre ușă. Matahala însă mi-a blocat drumul.

- Așa, pe neașteptate, vrei să ne părăsești? Nu ne consideri parteneri demni de tine?! În general, sîntem cam departe de nivelul domnului poet, dar sperăm că discuția cu dumnealui va lărgi orizontul nostru de gîndire și simțire, - și-a încheiat el discursul.

- Nu crezi că exagerezi?, - s-a vîrît în discuție Blondul. - D-l Kulczycki a scos la editura de stat un roman, două volume de versuri, subțirele, la Uniunea Scriitorilor e tratat drept grafoman, iar tu înalți osanale gîndirii sale. Astea-s mediocrități, colega! Așa ceva poți scrie și tu?!?

- Ai dreptate!, - confirmă cel înalt vorbele Blondului. Apoi mi s-a adresat mie. - Cu cîteva zile în urmă am început să citesc romanul acela al tău. Ce titlu are? Mi-a zburat complet din minte.

- *Drum de întoarcere*, - i-am răspuns calm. Mi-am închipuit că s-au pus de acord asupra conținutului discuției și că vor să mă înjosească, să mă umilească, că vor conduce interogatoriul conform unui scenariu pregătit dinainte. - Ați citit și versurile mele? - i-am întrebat, vrînd să prelungesc discuția despre creația mea și nu despre mine.

Ofițerii-anchetatori au schimbat priviri pline de înțeles. - Cum să nu?! - a mormăit Scundul. - Unele le știu chiar pe de rost. Pot să le recit?

- Dă-mi pace! Nu ești la o seară literară închinată d-lui Andrzej. Mai bine să-l întrebăm cum a ajuns manuscrisul romanului său pînă la Paris. Căci, dacă nu mă înșel, prima ediție a *Drumului de întoarcere* a apărut în editura pariziană *Kultura*!

- Nu vă înșelați, domnule ofițer!

- Și de ce nu în țară?

Am înălțat din umeri, în vreme ce mă străduiam să formulez un răspuns. - I-am replicat calm: - Ar trebui să-l întrebați pe șeful dvs., pe d-l maior Bernard. El știe perfect de ce. De altfel nu numai el. Și cei din alea Raclawicka. Presupun că au aflat înaintea multor altora că publicarea acelui roman în țară ar putea duce la căderea socialismului, sau cel puțin la demonetizarea ideii de socialism, blasfemierea șefilor, a prieteniei polono-sovietice...

- Îmi pare mie că scriitorușul nostru a cam uitat unde se află, - m-a întrerupt Morocănosul, s-a apropiat de mine, m-a înșfăcat de umeri și m-a lovit cu genunchiul în stomac. Însă nu prea tare. Cred că și-a dat seama că e suficient pentru început. - Te sfătuiesc, amice, să nu uiți de tine, să n-o faci pe eroul, să nu te cocoșești!, - toate zise pe un ton indiferent.

N-am reacționat. Tăcerea se prelungea. mă gîndeam: dacă mă vor întreba iarăși despre istorioara aceea cu tipărirea *Drumului de întoarcere*. Însă, nu. Pe ei îi interesa altceva.

- La ce lucrezi acum? - m-a întrebat Tînărul, aruncîndu-mi iute o privire pătrunzătoare.

M-am mutat de pe un picior pe celălalt și i-am răspuns într-o doară: - La partea a doua a *Drumului de întoarcere*.

- Pentru cine?

- Nu știu. Sper că o voi publica la o editură de stat.

- Iar dacă nu vei reuși?

- Am s-o public într-o oficiină clandestină. Peste vreo doi trei ani oricum va apare în mod oficial. Într-așa numita *circulație restrînsă*.

- De unde atîta siguranță la tine?, - mi-a strigat de la fereastră Lunganul.

- Nu sînt sigur de nimic!

- Corect! Prin urmare, spune-ne prin care metodă ai făcut să parvină acelei oficine clandestine care te-a lansat și sprijinit, textul dactilografiat al poezelor tale? Sau, poate, ți-au fost furate de pe birou?

- Nu știu nimic!

- Păcat!, - a zis Blondul, încruntînd sprîncenele. - Poate le-au săltat pieile roșii?! Ce zici tu, Adame?, - s-a întors el spre colegul mătăhălos. - E oare posibil să fi fost indienii?!

Găliganul cu numele de Adam s-a îndreptat alene spre mine.

- Numai că aceste piei roșii posedă anumite nume, adrese. Așa cum are și scriitorușul nostru, și eu și tu.. Ai să ni le dai, imediat!, - a ridicat brusc glasul și m-a lovit cu bastonul peste coapse. Mă uitam cum locul lovit se acoperă cu o bandă roșie care se învinețește pe încetul. - Ai să-ți amintești, la fel de repede, locul în care se află Kornicki și cel în care tipărești manifestele și buletinele pe care le-am găsit în locuința ta. Spune, Bogdane, că răbdarea noastră este pe sfîrșite.

Blondul, ce răspundea la numele de Bogdan, s-a așezat pe marginea biroului, a schimbat o privire semnificativă cu Adam, apoi a mormăit: - Apropie-te!

Am ieșit din colțul în care mă refugiaseam și m-am oprit în fața lui. Atunci Bogdan a aprins lampa de pe birou cu un bec de sute de watt-i și i-a îndreptat lumina direct în fața mea, în ochi. Exact în aceeași clipă am încasat o lovitură cu bastonul peste umeri, una peste ceafă și două peste fese. Am reușit să fug la locul meu, m-am lipit cu umerii de perete și mi-am șters, pe furiș, lacrimile.

- Ei, acum cred că începi să debitezi?!, - a ajuns pînă la mine vocea Blondului. - Numai să te grăbești, cît timp domnul căpitan mai are plăcere să-ți asculte declarațiile! Și să nu te ofensezi! Arată-ți chipul!, - S-a apropiat, m-a prins de păr și m-a tras în mijlocul camerei. - Începe, odată!...

Am clătinat capul. N-aveam puterea nici să mai deschid gura. Mă simțeam atît de mizerabil că-mi venea să mă arunc peste fereastră, în golul străzii, ori să mă întind pe canapea și să mor.

- Am înțeles că vrei să te odihnești o clipă, - am auzit eu glasul căpitanului morocănos, pe nume Adam. - Cu noi se poate aranja orice. Îți ajunge un minut?, - și m-a privit de parcă aștepta numai răspunsuri afirmative.

Am continuat să tac. Mi-adunam gîndurile. Încercam să uit de durere, de groaza ce începea să mă cuprindă.

- Și, în general, pe ce cale ai ajuns la banda aceea de opozanți? - a încercat Blondul să continue acest dialog - unidirecțional. - Doar ai fost în Partid, ai îndeplinit chiar și funcția de secretar și, deodată ai apărut de partea cealaltă a baricadei. Este teribil de interesant, tulburător și..., - căută cuvîntul potrivit și nu-l găsi, - de neînțeles. Nu-mi intră în cap. Nu înțeleg cum îți poți schimba dintr-o dată concepțiile. Asta seamănă a trădare, a... - n-a terminat pentru că

îrîitului telefonului l-a silit să arunce o privire întrebătoare spre căpitan.

Găliganul cu figură de catîr a ridicat receptorul. - Căpitanul Donski! La ordinele dvs.! - Și-a îndreptat vestonul, luînd și poziția de drepti. - Vă raportează, cetățene Șef! Am înțeles! Așa este! -, apoi tăcu un timp ascultînd încordat, atent. Probabil primea ordinele pe care i le da o persoană foarte importantă. - Voi raporta la timp, cetățene Șef!, - a zis în sfîrșit și, ușurat, a pus receptorul în furcă. Apoi s-a așezat în fotoliul lui Bernard, s-a răsucit, a îndepărtat perdeaua de camuflaj, a stins de pe masă lampa monstruoasă cu sute de lumini și, în sfîrșit, s-a adresat Blondului: - Știi, tu, cine a telefonat? Însuși Colonelul! E nemulțumit de munca noastră... Nu crede că d-l Kulczycki nu vrea să colaboreze cu noi. Consideră că e vina noastră...

Folosind acest prilej m-am refugiat din nou în colțul meu. Mi-am masat șoldurile învinețite, dureroase, mi-am lipit de peretele rece umerii loviți.

- Desigur că a raportat la Comitet despre dezmembrarea mișcării clandestine din voevodat, de aceea îl interesează așa de mult discuția noastră cu d-l Andrzej. Poate își pregătește deja pieptul pentru vreo decorație, - a remarcat în final Blondul și a surîs cu subînțeles.

- Măcar de n-ar uita de noi, - a remarcat Donski, privind îngîndurat, undeva în față. - Știu din experiență că unii ca noi sînt necesari numai pentru muncile murdare. La adunări și instructaje așa de tare ne prostesc că sîntem în stare să executăm cel mai stupid, ori cel mai mîrșav ordin. Iar recompensele, asigurațiile pentru autoturisme, medaliile, grădinile personale le pică lor. Consideră că unii ca noi trebuie să se mulțumească cu laudele, cu privirea blîndă a Șefului. Ei ne păstrează undeva în subsolurile memoriei, ca să mă exprim

mai elegant. Ne disprețuiesc ca și pe nefericitul cotonogit, omușorul care ne stă acum dinainte. - Se întrerupse și începu să se plimbe prin cameră. Locotenentul Krumpa, Blondul îl urmărea neliniștit cu privirea. În sufletul său era de acord cu căpitanul, însă n-avea curajul să spună așa ceva cu glas tare. Lucrau, pentru prima dată împreună și știa că trebuie să fie atent când emite judecăți particulare. Cuvintele lui Donski puteau fi o simplă provocare.

- Știi, nu prea te-am înțeles, i-a răspuns, tivindu-și părul blond cu palma. - De altfel nici nu e timpul corespunzător pentru rezolvarea acestor probleme. Și nici locul, - a adaus ceva mai în șoaptă și a arătat spre peretele cu ventilatorul, în care, așa cum se știa, erau instalate elemente ale instalațiilor interne de ascultare.

Căpitanul a dat din cap a înțelegere. Chipul îi era plictisit, ba chiar arăta obosit. - Scuză-mă! Vorbesc tot mai des în afara problemei... - și a râs. - Să uităm discuția!, - după care s-a înviorat oarecum.

Și pe chipul locotenentului a apărut un zîmbet, iar în ochii albaștri au sclipit luminițe vesele. Nu se lăsase prins în aceste nemulțumiri de grad superior. Își amintise la timp că sinceritatea se compensează doar cu sinceritate.

- Vei sta aici fără mîncare și apă pînă ce ne vei cînta tot ce știi despre camarazii tăi din organizație, - m-a înștiințat locotenentul și a căscat tare. Se apropiase ora două și se grăbea la cantină, să ia prînzul. - Vorbești sau nu, tu, putregaiule!, - s-a ridicat brusc și m-a lovit cu toată forța peste față. Mi-am menținut cu greu echilibrul.

- Parcă am altă soluție?!, - am replicat, masîndu-mi obrazul înfierbîntat. - Excelent!, - s-a bucurat Donski. - N-ai fi putut,

domnule, să ajungi la concluzia asta cu vreo două ceasuri mai devreme? -, m-a întrebat el cu o voce blîndă, ademenitoare. - S-ar fi desfășurat totul fără ocări și... - Bătaie și chinuri!,... i-am continuat eu discursul.

În încăpere s-a instalat iarăși liniștea. Cei doi ofițeri mă priveau de parcă n-aș fi rostit acele două cuvinte. Atît de mult își doreau succesul. Cu un etaj mai sus Colonelul aștepta vești despre organizație, despre membrii ei. Nu puteau să-l ducă. Laudele, ori chiar un premiu în bani sau o medalie pentru apărarea ordinii și securității publice puteau să le zboare pe dinaintea nasului.

- Prietene!, - reveni în sfîrșit căpitanul. - Să ții minte că în această încăpere te-am ținut pe palme, ca pe un ou. Nimeni nu te-a atins nici cu un deget... Ai înțeles? Ai fost tratat cu respectul cuvenit, iar discuțiile au decurs într-o atmosferă cordială, prietenească, - a încheiat el zîmbind, dar fața, colorată într-un roșu nesănătos, demonstra că nu-i vine deloc să zîmbească.

- Numai puțini din cei care intră aici sînt sfătuiți astfel, - l-a completat locotenentul.

- Am să țin minte!, - le-am spus șoptit.

- Nu mormăi sub nas, ci vorbește clar, tare și răspicat, - s-a enervat Donski. - Cu cît mai repede te vei spovedi în fața noastră, cu atît mai bine îți va fi ție și familiei tale...

Continuam să tac, mușcîndu-mi nervos buzele. Tot nu știam cum să procedez, ce să le spun ca să mă scoată din încăperea aceea mohorîtă în strada însorită. Mă aflam la limita rezistenței fizice și psihice.

Nu, nu mă voi închina în fața lor! -, m-am hotărît, strîngîndu-mi pe furie pumnii. Trebuia să mă conving cît valorez, ce sînt în stare, cît pot să rezist și ce anume m-ar putea zdrobi. L-am privit pe Morocănos, pe căpitan, apoi mi-am plimbat privirea pe

peretele cu planta agățătoare și am început să vorbesc: - Am fost reținut pe nedrept, mai degrabă răpit de pe stradă, de aceea cer să fiu eliberat imediat, cu scuzele de rigoare. Nu mă puteți acuza de nimic și, cu atât mai puțin, dovedi. Nu lupt contra clasei muncitoare, nu sînt împotriva aceluia partid al vostru, care în principiu nici nu mai există, ci contra birocraților obtuzi, a îmbogățitorilor și carieristilor care s-au cuibărit într-însul. Și mi-este milă de voi! Îi apărați pe conducătorii săi corupți - vorbeam tot mai tare, de parcă aș fi fost la miting și nu în clădirea Securității. Nici nu-i priveam pe ofițerii care mă anchetau. - Nu sînt nici împotriva socialismului, însă cel cu care vor să mă trateze nu-mi corespunde, - le-am strigat lui Donski și Krampa care mă priveau înveseliți. Îi tulburasem și nu prea mai știau cum să mă întrerupă. Iar plăcerea de a mă bate, parcă le dispăruse. - Intorcîndu-mă la partidul vostru... Oare nu vedeți cîți proști incurabili și înfumurați a produs? Dintre cei care tratează orice critică la adresa lenei, automulțumirii și goliciunii sufletești ce îi caracterizează, drept un atac la adresa bazelor regimului. În hîrțile acelea ale voastre aveți, desigur, și cîteva denunțuri că aș fi antisovietic. Toate acestea sînt scoase din burtă, extrase din spuma pălăvrăgelilor. *Confidenții voștri* sînt de același nivel ca și voi și, pentru a cîștiga cîteva bănuți..., - n-am reușit să-mi duc la bun sfîrșit ideea căci Morocănosul s-a repezit la mine, m-a apucat strîns cu mîna dreaptă de păr și m-a lovit cu genunchiul în burtă. Au trecut clipe grele pînă ce mi-am recăpătat răsuflarea.

- Închideți mîncătoarea!, - a urlat căpitanul. Și ține minte că nu ai dreptul să apreciezi partidul pe care l-ai trădat. Ești un om meschin, nenorocit, fără principii și onoare...

- Nu te enerva, - a încercat Krampa să-l calmeze, - e păcat de sănătate. Ca și tine, eu consider că scriitorușul nostru este un

putregai, o canalie, dar acesta nu-i un motiv suficient ca să ne vătămăm sănătatea sistemului nervos. Însă trebuie să-i dăm o lecție. După părerea mea, a debitat prea multe și ar cam trebui, cum se zice golănește, să-i mai ștergem rîtul. Lasă-l, poate și-a schimbat părerea!

Donski m-a înlăturat cu scîrbă de lingă dînsul, a scos din sertar cîteva hîrtii și și-a șters atent palmele. - - Nu poți să te înțelegi cu dînșii. Trebuie să-i zdrobești, ca pe spinii din grădină... - Nu exagera!, - s-a opus timid Krampa. - Și printre dînșii se află oameni raționali, gata să colaboreze. Am dreptate?, - m-a întrebat direct și a surîs blînd. - Poate că e bine să-l lăsăm să *expună*, să arunce dintr-însul tot ce-l doare, îl frămîntă, nu-l lasă să doarmă nopțile. Poate se ușurează băiețașul și-și schimbă atitudinea dușmănoasă pe care o are față de noi?!?!

Donski mă privea pe sub sprîncene și încerca să *mistuie* propunerea colegului. Asta a durat cam treizeci de secunde. - În ordine! Să vorbească! Ei ce mai vroiai să adaugi?, - a încheiat căpitanul cu un răcnet. - Nu te-ntinde că schimbăm foaia!

Cîteva clipe i-am privit neîncrezător. Bănuiam o capcană. - Nu mai am multe de adăugat, - am început liniștit, fără să mă uit la răpitorii mei. - Dar trebuie să vă spun că mi-este milă de voi. Sluiți o cauză nedreaptă. Executați ordinele unor oameni care se îngrijesc numai de propriile lor interese, șmecheri mărunți, pungași la scară mare, săraci cu duhul, împătimiți de putere și bani. Cu atît mai tare mi-e milă de voi cu cît chiar ei vă tratează drept securiști tîmpiți, mărginiți. N-au pentru voi nici pic de respect, iar dacă se gîndesc la voi, vă consideră doar ca pe o masă cenușie care poate fi manipulată și utilizată pentru satisfacerea ambițiilor lor politice. Și fac asta fără rușine..., - m-am oprit o clipă ca să-mi trag răsufierea. - Sînteți educați, citiți și cu toate acestea vă lăsați folosiți de acei obtuzi

colonei și generali care vă au pe voi pe o nimica și care știu numai să tulbure apele, să părăduiască banii statului și să pălăvrăgească mereu, fără sfârșit despre orînduirea dreptății sociale - socialismul. Sînt peste patruzeci de ani de cînd trîncănesc pe tema aceasta. - Trebuie să mă opresc? - și m-am uitat întrebător cînd la Donski, cînd la Krampa. Da, minune, în ochii lor nu vedeam dușmănie. Cel mult curiozitate, poate uimire că avusesem curajul să le spun atîtea lucruri neplăcute, direct.

- Poți să brodezi în continuare!, - mi-a permis căpitanul, care, abia acum revenise la plăcerea distracției. Sta lăbărțat în fotoliu, cu bastonul pe genunchi și mă privea cu milă. - Ești un agitator bunișor, - a continuat el, după care l-a privit pe Blond. - Dar știu că ne-a turnat destule!

Locotenentul tăcea. Apoi a tras un scaun cu piciorul, s-a așezat și, ceea ce a spus, era cu totul neașteptat: - Nu e chiar așa prostesc. Poate că nu e prea original spus, dar conține mult adevăr. - Și s-a uitat ciudat, meditativ la căpitanul Donski. - Ei ne folosesc realmente ca să elimine cu mâinile noastre adversarii politici. - A tăcut de parcă s-ar fi îngrozit de cuvintele abia rostite. - Dacă vrei poți continua?!, - și s-a oprit în fața mea, după care a încheiat, îndreptîndu-se spre mijlocul încăperii. - Sau poate ai spus deja totul. - Nu, nu e totul!, - am replicat semeț.

- Prin urmare, toarnă mai departe pînă ce ai să ne vezi în genunchi, - m-a ironizat Donski. - Grăbește-te, că poate pică peste noi maiorul Bernard și știi cum e el -..., - și a bătut cu bastonul în marginea biroului.

- În principal, vroiam să adaug doar un lucru: cred că vor începe să conducă această țară oamenii de idei, onești, aleși de poporul întreg în alegeri libere, democratice și nu un pumn de uzurpatori, care își

arogă numele de reprezentanți ai clasei muncitoare, iar voi, - am ridicat privirea spre dînșii, - voi veți ajunge la zdup!..

Donski a pufnit în rîs, - Măi, da mare naiv mai iești!, - a concluzionat el spusele mele, stăpînindu-și cu greu icnetele și privindu-mă compătimator. - Și ăsta vrea să fie elita intelectualității din voevodat, - și se prinse cu mîinile de cap.- Pe de altă parte e minunat că astfel de oameni au trecut la clandestini, - a încheiat el disprețuitor.

Stăteam nemișcat, cu privirea înfiptă într-un punct de pe podea. Concluzia mea nu fusese nici prea rațională, nici cea mai înțeleaptă. În schimb, le arătasem că nu mă tem de țipetele lor, de bastoane, de celulă. Și numai de asta îmi păsa.

- Vreți puterea? - a reluat discuția Morocănosul. - Poate că o veți obține, curînd. Și, ce se va întîmpla atunci? *Crezi că va fi altfel? Crezi că reprezentanții tăi, aleși de popor, vor schimba ceva? Rahat!* - S-a ridicat și a lăsat deoparte bastonul. - *Vor recurge tot la cosmetică. În general, vor depăna prin Senate și Camere, prin Comitete și pe ecranele televizoarelor și unde vor mai încăpea că, iată, vin timpuri noi, minunate, că tot ceea ce este în interesul și pentru binele oamenilor, dar, în fapt, își vor burduși buzunarele, pentru că fiecare va dori să aibă mai mult decît colegul de pe banca ministerială sau decît camaradul din noul partid de guvernămînt. Și noi vom rămîne, nu cred că vom fi închiși. Ne vor ordona iarăși să urmărim, să mințim, să brutalizăm, nu pe tine și comparșii tăi. Așa va fi, măi cur învățat!!*, - a încheiat căpitanul, cu o schimă neîntîlnită pînă atunci la dînsul.

- Să fii fericit, domnule, că nu ne-ai picat atunci în labă. Toți erau furioși, iar Bernard pur și simplu turba. În primul rînd pentru că ai

desconsiderat serviciul nostru. Bernard raportase deja cui trebuia că problemele legate de literatul Andrzej Kulczycki au fost rezolvate în mod rațional. Apoi a trebuit să corectăm, să modificăm și, în sfârșit, să ne recunoaștem înfrinți. Nu ne-au mîngîiat de fel superiorii atunci, nu! Am încasat, cum se zice, porția cuvenită și de la ei și de la cei din Comitet. Dacă te-am fi găbjit atunci, domnule, te-am fi ascuns după gratii în mod sigur pentru cîțiva ani. Pregătisem deja dovezi ale colaborării tale cu spionajul străin și cu așa numitele cercuri diversioniste, antisocialiste.

- Și dacă eu aș fi de acord cu ele, ce folos ați trage voi din asta? - Nu!, - a negat categoric Morocănosul. - Ele sînt deja lipsite de valoare. S-au schimbat timpurile. În problema ta nu mai avem sprijinul factorului politic. Cei mai înalți demnitari de partid și de stat au hotărît că în țara noastră nu mai există opoziție, că toți cetățenii se topesc de entuziasm pentru politica Partidului și Guvernului, sprijină reformele, referendumul și tot ceea ce puterea populară, în înțelepciunea sa le propune acestor cetățeni. Reiese că noi vom șoma. - Nu înțeleg de ce mă preveniți, sau mă avertizați? - Doar nu de grija șomajului?

N-a răspuns. Mă privea doar, cum îl privești pe un individ care nu înțelege nimic din lumea înconjurătoare, care a pierdut contactul cu aceasta.

- Știu, - am continuat eu, - *vă trebuie unul așa ca mine. Să-l urmărești, să faci planuri de ambuscadă, să-i atribuie acțiuni banale, prostești, iar dacă este nevoie, și din cele eroice. Mai simplu spus: vrei să mă lăsați în libertate și cu activitatea mea să vă justificați existența. Am ghicit?*

- În cele ce spui tu e puțin adevăr. Dar nu mult. Noi vom fi necesari întotdeauna, în fiecare orînduire, sub fiecare regim, pentru că nicicînd nu se va întîmpla să fie mulțumiți, toți ca unul, de Putere.

Mereu se vor găsi dintre aceia sută la sută convinși că ei sînt considerabil mai buni, că ar conduce mai corect și mai just poporul decît amatorii care ocupă acum cele mai înalte fotolii. *Misiunea unui serviciu ca al nostru va fi să le scoatem din cap asemenea gînduri neînțelepte.*

- Prin urmare, pentru ce m-ați căutat și m-ați găsit acum? Doar nu pentru a discuta despre opera mea?!?!?

Morocănosul a dat din mîini scîrbit. - Să fiu sincer: n-am citit nimic din ce ai scris. Nu-mi plac cărțile. Îmi place viața. Cu cîteva zile în urmă m-am hotărît să te caut, singur și să-ți spun că tovarășii mei sînt pe urmele tale. Am vrut să văd ce figură faci cînd afli...

- Și dacă află că îi trădați? Nu vă e frică.

- Nu!, - mi-a răspuns el calm. - Voi nega totul.

- Deci: ce așteptați de la mine?

M-a privit cu o figură îngîndurată. Tăcerea a durat clipe lungi.

- Să vă duceți la întîlnirea cu Rafal K. și să vă lăsați prins. Vă iau și vă duc la Stăpînire, faceți un schimb de opinii și gata! - Nu voi fi închis. Nu mi se va ordona să scriu un angajament de încetare a așazisei activități dușmănoase, să dezvălui locurile în care m-am ascuns, pe cei care m-au ajutat, ascunzătorile cîu manifeste? E imposibil! Nu cred!

Căpitanul mohorît m-a măsurat cu o privire înghețată și a replicat sec: Astăzi nu ne interesează. Avem alte lucruri mai importante în cap.

- M-ați zăpăcit complet, domnule căpitan, - am mormăit eu îngrijorat. - Mai întîi mă avertizați, apoi mă îndemnați să trădez. Totuși, despre ce e vorba?

Pe fața interlocutorului apăru un zîmbet prietenos, dar răspunsul întîrzia. Privea în față, în lungul aleii.

-*Recunosc că nici eu nu știu care sînt jocurile. M-am pierdut aproape cu totul, nu mai știu pe cine să cred, ce am de făcut.* - Se întrerupse și-și trecu degetele prin barbă. - Ni se spune, ni se impune, reluă el impulsiv, - că activitatea dvs. și a colegilor dvs. a acelor clandestinizați, ca și a celor ieșiți la lumină, a laureatului și a consilierilor săi afectează bunul nume al țării, este dușmănoasă, expune la pierderi materiale, *de aceea voi și adepții voștri trebuieți neutralizați, ca să mă exprim elegant, adică urmăriți, separați de clasa muncitoare, concediați din slujbe, hăituiți prin case, azvîrliti în stradă și duși la Stăpînire pentru așa-numitele discuții profilactice-avertizante...* Unii dintre noi fac deja aceste treburi vor, pur și simplu, să-și îndeplinească obligațiile în mod exemplar. Eu sînt unul dintre aceștia. Știu multe despre voi, tot ce știu prezint superiorilor, ei îmi poruncesc să trag concluziile și să propun acțiunile ulterioare. Deci: plănuiesc, coroborez și mă documentez în munca voastră dușmănoasă, de subminare. Cînd prezint dovezi ale acțiunilor voastre antisocialiste, superiori mei se retrag dintr-o dată, nu admit arestarea voastră. - Ești un tovarăș excelent - zic ei - și e minunat că știm atît de multe despre dînșii, dar deocamdată nu putem folosi aceste materiale. Știți doar că rațiunile politice sînt superioare celor departamentale, dar continuați, lucrați la fel, iar la momentul oportun, care va veni în mod sigur, pe cuvîntul nostru, vom folosi toate acestea contra lor. Azi s-au adunat cît un munte, dar nu va fi mereu așa...

L-am privit cu milă. Mi se părea că am dinainte-mi un curcan frustrat - un Hlei - neapreciat de superiorii săi și care ar dori să aresteze, să pedepsească, să bată. I le-am spus. El s-a zburlit și a protestat, pe un ton jignit: - M-ați înțeles greșit! Nu consider că

unica metodă de folosit contra voastră este represiunea. Dimpotrivă. Eu susțin că trebuie să ne prezentăm concepțiile fără frică, în public. Mă enervează însă faptul că sînt înșelat de superiorii mei, de conducători. Mai întîi mă așîță contra voastră, apoi o întorc și zic că i-am înțeles greșit, ne tratează drept proști, ne iau în rîs față de populație.

În locul dvs, m-aș lăsa de munca asta, - i-am zis foarte serios, deși îmi stăpîneam cu greu rîsul. - Și, vă rog, să nu vă frămînte chestiunea aceasta. Au ajuns, probabil la concluzia că trebuie să se înțeleagă cu noi, pentru că, în caz contrar, ei pierd totul. Iar conducătorii poeziei au fost de acord să-i asculte.

- Dar dvs. nu vă simțiți înșelat de poziția lor?! De faptul că ei acolo *sus schimbă saluturi, telegrame, își fac vizite, beau șampanie, iar dvs. trebuie să vă ascundeți, lipsit de cărți, de teatru, de cinema și familie...*

Nu i-am răspuns imediat.

- Să nu-i țineți de rău pentru acele întîlniri, acea șampanie... Oamenii în care dvs., domnule, credeți vor să se mențină cu orice chip la putere. În acest scop recurg la întîlnirile cu șefii mei. Au înțeles, destul de tîrziu de altfel, că menținerea noastră în închisori nu duce la nimic, nu rezolvă nimic... *Simt că se apropie sfîrșitul acestui sistem.*

- Bateți, cîmpii, domnule! - a răcnit musafirul morocănos. - Nu vom admite așa ceva.

În acel moment mi-am propus să-l frîng eu pe dînsul. - Le purtați ranchiună șefilor dvs. principali că au trecut la înțelegeri cu noi, fără să vă informeze, mai mult, menținînd în voi credința că nu s-a schimbat nimic. *Dvs. ați vrea ca totul să rămîină la fel ca înainte.* Pe scurt, ei vă informează, dacă au curajul că edificarea socialismului trebuie lăsată pentru secolul ce vine. Deocamdată ei vă mențin în neștiință, nu știu cum veți reacționa...

- Veți merge la întâlnirea cu Rafal K., - m-a întrebat, fără să se uite la mine, ci privind undeva într-o parte, la sălciile pleoștite, prea tomnatice.

- Evident!... Și știți pentru ce?

- Pentru că v-ați săturat să așteptați mereu căderea?!, - a ghicit Morocănosul.

- N-ați nimerit-o! Mă duc ca să vă fac dvs. o plăcere.

- Mie?! Dacă e vorba despre mine, puteți să vă ascundeți pînă la sfîrșitul mileniului și chiar mai mult!, - și a rîs zgomotos. - Dar oare decizia dvs. va fi pe gustul șefilor dvs? N-au să vă acuze de lașitate, n-au să vă condamne pentru trădare?

- Încetați cu sarcasmele! Vă închipuiți că o să mă prindeți?...

- Aș fi putut s-o fac acum!

- Dar dvs. vreți să o executați conform planului aprobat de șefi, cu șicane și cu tot tacîmul. Cred că începeți să contați pe o medalie sau pe un premiu...

Cîteva secunde a rămas tăcut, privindu-și atent palmele voinice. Apoi și-a mutat privirea spre mine și a zis trist: - Nu, nu pentru asta. Dvs., domnule, *luați parte la un experiment*, - a recunoscut Mohorîtul. De aceea mă tot gîndeam cum vor reacționa șefii mei - maiorul Bernard, colonelul Celestyn; cum ne vor explica, mie și colegilor mei că nu vă putem menține la arest pe dvs., asupra căruia planează învinuiri importante, omul despre care se vorbea cu o săptămînă în urmă că e: dușman, infractor politic, agent imperialist, plătit în dolari, trădător. Vor să vă compromită în ochii colegilor mei. Cîte am *căpătat* noi de pe urma dvs.?! Iar mîine vor porunci să fiți eliberat...

- Am înțeles! Cred că vi s-au amestecat toate în cap! Vă compătimesc! - Iar eu vă felicit! Activitatea dvs. aduce cîștig... Pentru dvs., evident. *Încep să se teamă de voi!*

Eu am protestat la aceste învinuiri: - Ați interpretat greșit cele aflate zi de zi. Dacă mi-ați spus adevărul, atunci vom *deveni curînd o țară normală, unde nimeni nu va mai fi urmărit, închis, bătut, numai pentru faptul că are alte păreri decît cele oficiale, devenite obligatorii.*

- Și eu sînt pentru asta!, - mi-a răspuns el cu voce sigură.- Dar dacă mă uit la superiorii mei, nu mi se pare ceva real. Parcă s-ar ascunde, încercînd să depășească perioada cea mai grea. Doar nu se uită atît de ușor frumoasele timpuri de altădată în care huzureau, avînd aprobări pentru un *Polonez*, primind împrumuturi fără ramburs, odihnindu-se pe gratis pe țărmurile lacului Balaton sau în Bulgaria.

- Nu vă îngrijorați. O să-i schimbăm, o să punem în locul lor oameni tineri, instruiți...

- De fapt, voi visați Puterea!, - a reluat Mohorîțul vechiul ton.

- Vom avea-o. Cît de curînd! Chiar dvs. ați spus, cu puține minute în urmă, că se tem de noi, nu știu ce să facă cu noi. Să ne închidă sau să ne ceară sprijinul. Iar mîine mă voi convinge cum stau lucrurile în fapt. Dacă voi fi liber, atunci va însemna, dacă înțelegeți, că nu veți reuși să vă mențineți la putere...

- În mod sigur veți fi liber. Vă dau cuvîntul de onoare că nu veți petrece nici un minut în celulă.

Mi-a trecut din nou prin gînd că această ciudată discuție în întregime este un fragment din operația plănuită în clădirile Securității. Eram aproape sigur că Mohorîțul mi-a înregistrat spusele spre a le duce maiorului Bernard.

- Deci, la revedere, în Piața Libertății. Mîine, la orele 9,00, pericolosul infractor politic, dușmanul socialismului se va da pe mîinile apărătorilor puterii populare. Mă închin!, - și i-am întins mîna la despărțire. El a surîs larg, mulțumit și s-a evaporat din fața mea. Peste o clipă dispărea printre tufișurile frumos crescute, de pe alee.

Alte gânduri mi-au fost întrerupte la vederea mr. Bernard. Ieșise din cabinet, își încheiase vestonul, își îndreptase cravata și o pornise spre mine, de parcă ar fi vrut să mi se arunce în brațe. M-am ridicat, am depărtat scaunul și m-am forțat să produc un zîmbet.

- Vă urez bun venit pe teritoriul nostru! - mi-a zis și mi-a întins mîna. Nu se schimbaseră de la ultima noastră întîlnire.

- Vă salut, domnule maior!, - Ne-am strîns mîinile ca niște prieteni care nu s-au văzut demult.

- Locotenent-colonel, domnule Kulczycki! Locotenent colonel. Superiorii mi-au apreciat, în sfîrșit munca și am fost avansat...

- Felicitări, domnule colonel! Vă urez să fiți avansat în continuare. Nu va fi atît de simplu, nu-i așa?! Ne-ați capturat pe toți, în sfîrșit!

- Poate nu va fi așa de rău, domnule Andrzej!, - mi-a zis amabil și m-a luat de braț. - Într-adevăr, în ultimul timp am cîștigat aliați și adepți, dar din păcate, au apărut și dușmani. din fericire nu sînt mulți și-i cunoaștem pe toți! Nu ne lăsăm surprinși! - Nu mă îndoiesc! Aveți și mijloace pentru dînșii! Simple, dar eficiente!, - L-am privit drept în ochi și i-am zîmbit cît mai acid cu putință.

- Ah, domnule Andrzej! Să uităm vechile resentimente!, - M-a strîns ușor de braț, iar cu mîna cealaltă a deschis ușa cabinetului. - Vă rog frumos!, - M-a lăsat să intru primul și mi-a oferit apoi un fotoliu. - Beți o cafea?

- Cu plăcere!

- Arătați bine!, - A pus apă în ceainic și ștecherul în priză, a scos din birou două pahare mari și zahăr. - Deși mi se pare că ați pus ceva kilograme în plus. Mai multă mișcare!

- Mulțumesc pentru sfaturi!, - i-am replicat sec, după care, rîzgîndindu-mă, am găsit un compliment: - Și dvs. vă mențineți!

Am pălăvrăgit așa despre nimicuri, cîteva minute bune. Despre vreme, despre ciuperci, despre grădină. S-a lăudat cu roadele, s-a plîns de sănătate, scumpete, mi-a împărtășit din grijiile pe care le are cu fii-su. Mă prefăceam, așa cum stam lejer în fotoliu, că sînt destins, relaxat. Aprobam cînd era cazul (Da! Da! Sigur!), zîmbeam amabil și puneam întrebări incitante. Însă, mă gîndeam tot timpul la momentul în care va începe cu adevărat interogatoriul, cînd vor cădea ca o ghilotină întrebările despre locurile în care m-am ascuns, despre cei care m-au ajutat, unde și la cine este ascunsă tiparnița și dacă îi va chema ajutor pe Mohorîțul și pe Blond.

Minutele treceau, iar el continua să vorbească despre fleacuri. M-am hotărît să canalizez discuția pe făgașul normal. Îmi stăpîneam tot mai greu încordarea crescîndă. De aceea m-am lăsat cufundat mai adînc în fotoliu și am întreat: - Ce aveți de gînd să faceți cu mine?

În cabinet s-a instalat tăcerea. Bernard s-a ridicat de la birou, a mijit ochii, s-a oprit lîngă ușă, s-a răsucit, s-a reșezat fotoliu și a început să mă privească, de parcă mă vedea pentru prima oară în viață. - Nimic! Absolut nimic! Ceee? Vă uimește! Cred că citiți ziarele? *Avem acum un tratat cu de-alde voi...*

A debitat toate acestea cu o mare doză de ironie, disprețuitor. dar tonul său nu m-a mirat. Eram convins că Bernard fusese contra Înțelegerii. În întreaga sa viață profesională nu făcuse altceva decît să smulgă orice mască de pe chipul opozanților, pe tot parcursul vieții sale profesionale auzise de la șefi că trebuie lichidate, chiar incipiente, orice mlădițe de gîndire independentă. Personalitate sa se formase în anii 50 și nimic nu-l mai putea schimba de acum. De-ar ieși mai repede la pensie!, - m-am gîndit eu și am zîmbit. El a remarcat zîmbetul. - De ce zîmbiți așa? Nu mai credeți în Puterea populară?

Puteam să-l întreb ce înseamnă dacă se zîmbește așa. N-aveam însă nici cea mai mică intenție să-l enervez pe locotenentul-colonel Bernard. - Grea întrebare! Sînt puțini cei care îi acordă încredere fără rezerve. Tot mai puțini.

- Va veni și timpul cînd numărul lor va crește, - a început locotenent-colonelul Bernard, autoritar. - Dar, să trecem la lucruri concrete! M-ați întreat, - continuă, spre uimirea mea să-mi vorbească la persoana a doua plural, - ce vom face cu dvs. Și ce am răspuns? Că nimic! Și e adevărat! Știți de ce?

- Din lipsă de dovezi!, - mi-a scăpat mie acest strașnic adevăr.

Bernard s-a strîmbat ironic. Desigur că nu-i plăcuse răspunsul meu. - Vă înșelați!... și din nou și-a pus mîna pe brațul meu.

- Mi-am retras-o pe a mea, violent, ca opărit. Nu i-a picat prea bine colonelului.

- Ceva dovezi s-ar mai găsi, - a continuat Bernard, trecînd peste gestul meu nepoliticos, - dar nu vom profita de ele. Le-am uitat. Și numai de dvs. va depinde dacă nu vor rămîne închise aici. - și mi-a arătat fișetul, - sau le vom pune în mișcare, cum se zice pe la noi.

- Aș vrea să rămîină acolo unde se află!... Mi se pare că merit aprecieri favorabile.

Bernard a rîs tare, satisfăcut. - Aveți dreptate! măcar și în privința faptului că nu ne-ați provocat mari necazuri prin activitatea dvs. Slab conspirator mai sînteți! Tot ce voiam să știm despre dvs. ajungea la noi în timp util. Vă cunoșteam planurile!

Am dat din umeri. Știam că blufează. Așa vorbesc ei întotdeauna. Oare cum ar fi apărut un ofițer superior din Securitate care să spună, de exemplu: *V-ați conspirat excelent! Am încercat să ajungem la dvs. pe toate căile. Fără efect, însă. N-au ajutat nici munți de bani, nici interceptările, nici turnătorii.* - Curios! Nici eu nu știu ce voi

face în următoarele ceasuri, mâine, poimîne. Dar sper că voi afla..., - și m-am îndreptat în fotoliu.

Bernard s-a uitat lung la mine, apoi și-a aruncat privirea pe fereastră. În sfârșit mi-a spus: - Planurile dvs. s-au zdrobit brusc cam cu o oră în urmă. ce credeți? De ce ne-am hotărît să vă aducem?, - Și s-a uitat cercetător la mine, - Pentru că sperăm că veți înceta activitatea dvs. antisocialistă, vă veți ocupa, pe bune, de literatură, poate veți găsi un post în învățământ sau în cultură..., - Se întrerupse, își șterse fruntea cu palma. - Se pare că am pătruns în viața dvs. la momentul oportun, când începuserăți să plutiți în derivă, pe ape nesigure, periculoase. Cred că veți aprecia gestul nostru!

- Trebuie și să vă mulțumesc?

- Ah, da, da! pentru faptul că vă returnăm societății. - Luă ceainicul și începu să pregătească băutura aromată.

- Așa să vă răsplătească Dumnezeu!

Bernard făcu o mină ciudată, puse în fața mea paharul cu cafea fierbinte și începu, iritat și pe un ton ridicat: - Când o să înțelegeți cât bine ați aflat de partea noastră?! Veți aprecia și astea... Deși acum nu e atât de evident.

La aceste destăinuri nu am reacționat de fel. Nu le datoram nimic.

- Pe scurt: mâine chiar, Puterea politică vă va face anumite propuneri. Nu de colaborare, pentru că ne dăm seama că vă opuneți la tot ceea ce este socialist. *Sperăm că veți intra în tratative cu dînșii, veți purta discuții, veți relua contactele cu colegii din sindicatele de stînga, cu activiștii de partid. Tovarășii din Comitet, cu permisiunea noastră, vă vor face propuneri corespunzătoare. Primiți-le și nu veți regreta!* - Mi-a pus din nou palma pe braț, dar și-a retras-o imediat. S-a ridicat din fotoliu și s-a plimbat prin încăpere. - A venit timpul, - a reluat el

trist, așezându-se, - în care cei ca dvs. vor funcționa perfect. - A băut o înghițitură. - Din păcate, se pare că ați câștigat. - A mai băut o gură, așezat calendarul pe birou. - N-ar fi trebuit să vă spun toate acestea?!, - și m-a privit parcă tulbure.

Am dat din umeri a neputință și am întins mîna după paharul cu cafea. Nu prea știam ce să-i răspund. În ochii lui vedeam doar dușmănie. Mă gîndeam că se stăpînește cu greu și că ar trece cu mare plăcere la interogatoriu conform metodelor vechi, verificate. Amintirea întîlnirii noastre din luna mai nu mă părăsise niciodată de atunci. Am pus paharul pe birou, am tușit, am făcut cît mai mult zgomot, ca să tulbur liniștea, de acum nefirească.

- Mai mult ca sigur mă vor scoate la pensie, - a continuat Bernard pe același ton. - Da, da!, - aproape că a țipat, văzînd uimirea de pe chipul meu. - *Nu înțeleg schimbările ce vin, nu reușesc să muncesc în noile condiții, sînt o rămășiță a unor timpuri ce pleacă într-un rămas bun lipsit de glorie și, din acest motiv, trebuie să plec și eu.* - a încheiat stăpînindu-și cu greu tremurul glasului.

Pentru prima oară mi s-a făcut milă de dînsul. Mi-am amintit și de subalternul său, care căuta la mine răspunsuri la frămîntările sale. M-am gîndit că și în instituția lor vor trebui să intervină schimbări, ale căror scopuri și sensuri nu vor fi în stare să le priceapă; nu vor înțelege că și în clădirea lor ca un sanctuar va pătrunde noul și îi va umple de groază.

- A, era și timpul!, - am șoptit eu, fără să am de gînd să-l consolez, pentru că nu merita nici un cuvînt de compătimire. - Vremea dvs. s-a dus. Vin tinerii; dvs. și cei ca dvs. nu mai reușesc, nu mai acoperă...

Bernard m-a întrerupt, plin de răutate. - În schimb, voi și ai voștri ați arătat de ce sînteți în stare. *Aveți talente de excepție, dar numai ca să cheltuiți agoniseala noastră, din păcate. Știți numai să*

vorbiți. Mi-e și frică să mă gîndesc ce se va întîmpla cu biata țărișoară cînd veți ajunge la putere. Noi am construit socialismul, voi veți face totul ca să-l dezrădăcinați, să-l batjocoriți, să compromiteți acest cuvînt minunat... - S-a întrerupt brusc, a pus mîna pe piept în dreptul inimii. Respira greu, trudnic. Nu i-am oferit nici o clipă de răgaz. M-am aplecat spre dînsul.

- Îmi permit să remarc, domnule colonel, că și dvs. ați contribuit la faptul că socialismul se traduce pentru cetățeanul obișnuit mai ales prin sărăcie, cozi, cartele la carne, aroganța funcționarilor, parazitismul activiștilor, lipsa unei perspective de mai bine, a unei vieți omenești. Să continui enumerarea?

M-a privit amenințător, și-a scuturat capul. Nu mai amintea de securistul neajutorat și plîngător de mai înainte. Acum nu mai pretindea milă. - iar eu îmi permit să vă reamintesc că nu vă aflați într-un club de discuții, printre cei de o seamă cu dvs., ci în clădirea inspectoratului voevodal al ministerului de interne, la interogatoriu. Și vă sfătuiesc să țineți cont!, - a încheiat cu glas amenințător colonelul și s-a ridicat din fotoliu.

În cabinet s-a instalat o liniște rece. Mă uitam la chipul albit de furie al lui Bernard și mă bucuram în sine-mi că va fi scos în curînd la pensie și odată cu el poate și metodele pe care le-a folosit față de opozanții de toate culorile, dușmanii orînduirii sale. De ultimul aspect nu eram prea sigur, pentru că, în atîția ani își formase înlocuitori capabili să folosească, și pumnul și bastonul.

- Vă rog să nu mă speriați. Nu mă tem de amenințări, nici de țipete, deci să le folosiți pentru dvs. și subordonați.

Bernard s-a mișcat brusc, s-a reșezat în fotoliu și și-a stăpînit cu greu o izbucnire de furie. Mă privea cu nemascată ură. M-a întrebat cu vocea lui de gheață: - Pînă unde să vă duc? - Mulțumesc! Nu e nevoie! Mă descurc.

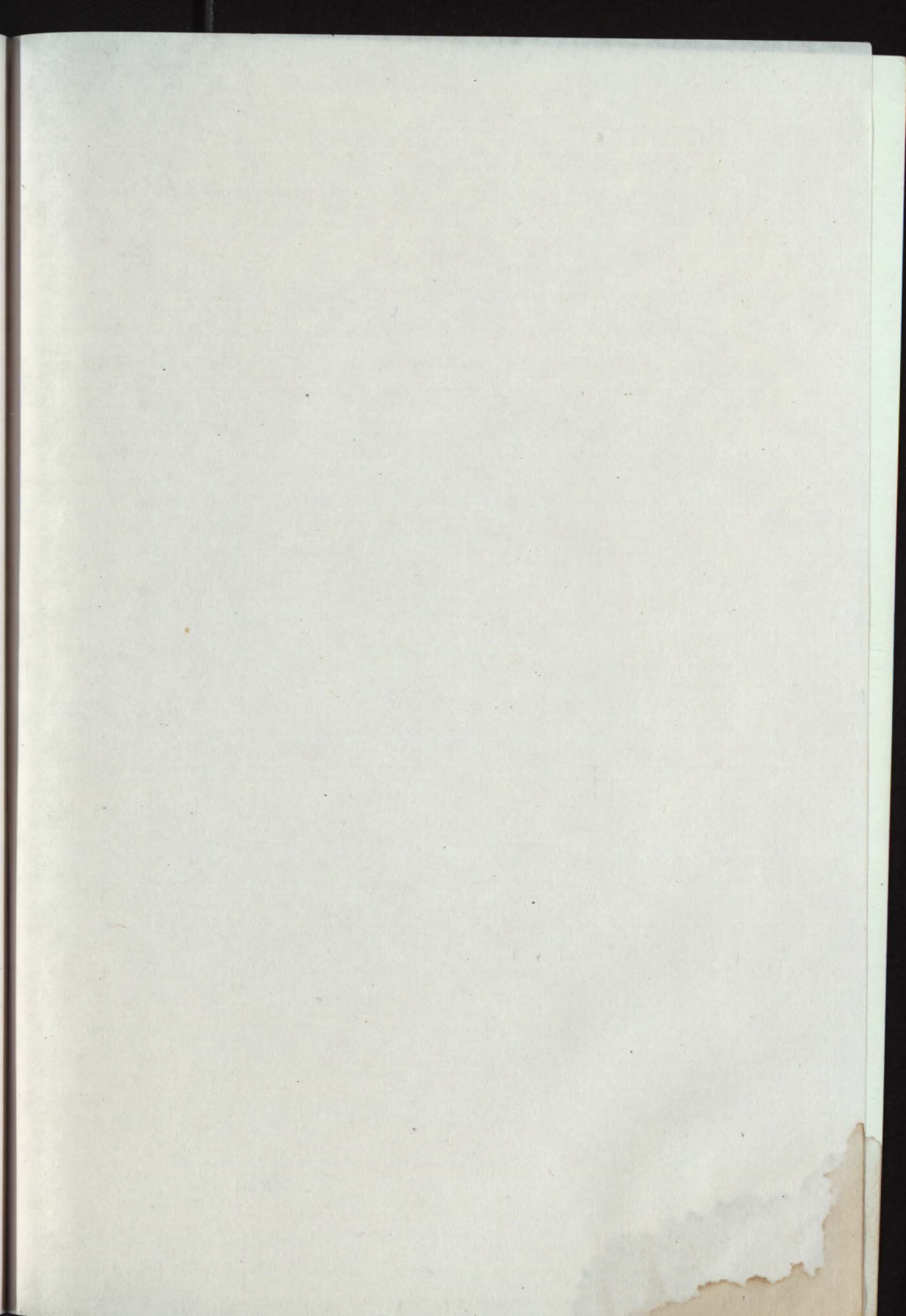
Bernard s-a ridicat și mi-a întins mâna. - E ordine! Mi-a părut bine! Sper că nu veți mai face greutăți Stăpînirii, - și a zîmbit disprețuitor.

- Promit!, - am răspuns, strîngînd mîna îngustă umedă a locotenent-colonelului. - Vă asigur, în același timp că nu voi arăta atașament pentru socialism în mod ostentativ, că nu mă voi preface că sînt angajat, nu mă voi îngrijora de insuccesele sau de greșelile partidului, ci dimpotrivă mă voi bucura de fiecare poticnire și voi aștepta cu nerăbdare clipa cînd se va prăbuși și mă voi ruga să nu se mai ridice. Niciodată!

mai'87 - martie'88

Henryk Kozak

În Umbră Tăcerii

*Traducere și adaptare
Șerban G. Alexandru*

"Crezi că va fi altfel ? Crezi că reprezentanții tăi, aleși de popor, vor schimba ceva ? Rahat ! ... Vor recurge tot la cosmetică ... în fapt, își vor burduși buzunarele, pentru că fiecare va dori să aibă mai mult decât colegul de pe banca ministerială sau decât camaradul din noul partid de guvernământ. "